

ՐԱՏԵԻԻՄԱ

RAHNUMA

Telephone: Edgcombe 1257

A BI WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$3.00

Published by H. K. Krikorian, 961 St. Nicholas Avenue, New York, N. Y.

Entered as second-class matter Aug. 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Mar. 3, 1879.

Vol. XII, No. 6, March 15, 1930

Ճիւտ 12, Նօ 6, Մարտ 15, 1930

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՍՕՎԻԵԹ ՎԷՏԻՆԻ ԹԵՍՏՏԻ

Սօվիէթ հիւքիւմէթի սալթ տին ղէիսէլէրէն տէյիլ, իլլա ճիւմէտ տինէլէրին, սալթ տինէլէրին տէյիլ հաթթա Ալլահըն ալէյահինտէ շէտիտ պիր թէատտի աշմըլ տըր: Օ՝ տինէլէրի իսթիհա էտիյօր, քիլիսէլէրի զափատըյօր եա հէտմ էտիյօր, տին մուալլիմէլէրինի նէֆի եա զաթլ էտիյօր, հաթթա Ալլահ իսմինի վէ թէտալլուրընը մէմէլէթտէն տէֆ էթմէյէ չալլըյօր: Պուենը հիւքիւմէթին ֆիղիզի գուվէթի իլէ իճրա էթմէյէ գալլըլտըղընտան սիլահ սըղ էհալի սիւքիւթ պիր սուրէթտէ պու թէատտիյի շէթմէթտէ տիրէլէր:

Պօլէվիէլէր տին ալէյահինտէ պու նէֆրէթ վէ չիտտէթլէրինի թէպրիյէ եօլուենտա, տինէլէրին վէ տին մուալլիմէլէրինի վազթը իլէ ճալիմին թարաֆընը թութմուշ օլտըղլարընը վէ անլէրին թէլլին էթտիյի մէպտէլէրին Գօմիւնիզմ մէսլէյինէ մուղայիր օլտըղընը իրաէ էտէրէք անլէրի Բուսիատա մէվճուտ օլան հիւքիւմէթ ալէյահինտէ իսինլէր տէյու իլան էտիյօր, պինսէն ալէյահինլէրի պաստըրմաղլըղըն սիյասի պիր մէսլէք օլտըղընը իտտիա էտիյօրլար: Վէ զապուլ էթտիլէրի պիր ուսուլ տա չու տըր քի, պիր սընֆ էհալի հիւքիւմէթին մէնֆաաթընա մուղայիր օլտըրսա, օ սընֆտաթի ֆէրտլէրին սուչլու սուչսուղ օլտըղընա պաղմալարազ օլ պիւթին սընֆը մահվ էթմէյէ չալլըլադլար տըր: Բուհպան սընֆը սիյասի նօթթա ի նազարտան մուղիւր պիր ունսուր օլտըղընա զանաաթ հասըլ օլտըղտան սօնրա հէր պիր րահիպ մահքիւմ հալլըլյօր: «Գուլազ» տէնիլէն

զէնկին քէօյլիւլէր մուղիւր իսէլէր պէօյիւլիւլէրիւլէր, ճիւմէտի մահքիւմ հալլըլյօրլար: Շիմտիլիք տին ալէյահինտէ պաշլայան թէատտի պու սուրէթլէ իլէրի կէօթիւրիւլիւլէր:

Թարիստէ պաշգա սըրալարտա տա տին ալէյահինտէ իգա էտիլէն թէատտիլէր էքսէրիյէ պու եօլտա թէպրիյէ էտիլմէյէ չալլըլմըլ տըր: Նէհուտի ղէիսէլէր Յիսուսըն սալպ էտիլմէսի իչիւն «էյէր անը պէօյլէ պրազըր իսէք, Բօմալլար կէլիպ հէմ եէրիմիզի, հէմ միլլէթիմիզի գալտըրաճաղար», տէտիլէր: Միլլէթին մէնֆաաթը պուենը թալէպ էտէր տէմէք իսթէտիլէր: Ներոն վէ տիկէր Բօմա իմփէրաթօրլարը Գրիսթիանլար ալէյահինտէ թէատտի աշտըղլարընտա, անլէրին իմփէրաթօրլարա իլահ տէյու սէճտէ էթմէտիլէրինի սէպէպ տէյու կէթիւրտիլէր: Սաուղ Գրիսթիանլարա թէատտի էտէրէքն ճիտտի պիր ազգասէր մազամընտա իչլէյօր իտի: Վէ պու կիւնէտէք Յեղափոխական չարթուլար տինին թալիմէլէրինի քէնտի մէսլէլէրինէ մուղայիր կէօրտիւքլէրի իչիւն տինլէրի վէ տինի միւլէսսէսէլէրի պաստըրմաղա չալլըլլար: Պաշգա տաիլէլէր տէ ճէհալէթ, թէասսիւպ վէ էսարէթ ալէյահինտէ իչլէյահինլէրին տին տաիլէսինտէ ճարի օլան ճէհալէթ, թէասսիւպ վէ էսարէթ ալէյահինտէ տէ հէյէճանա կէլմէլէրի թապիլի տիր: Լաքին պու շէյ ատէմլէրի պիր էսարէթտէն գուրթարմազ էմէլի իլէ տիկէր պիր էսարէթէ թապի գըլ մաղլըղը թէպրիյէ էտէմէզ: Ատէմլէր տիկէլէրին հազգընա թէարրուղ էթմէյէլէք իսթէտիլէրի իլահա իսօշ կէօրտիւքլէրի եօլտա իպատէթ էթմէյէ հուրը տըրլար:

Պու հուրըրիյէթէ թէարրուղ Գաթօլիք քիլի-

սէսի թարափընտան Հիւկինթիւր ակէյհինտէ օլսա, եա Փրօթէսթանլար թարափընտան Գաթօլիքլէր ակէյհինտէ օլսա, Միւսլիման թարափընտան Գրիսթիանլար ակէյհինտէ օլսա, եաթսօտ Սօվիէթլէր թարափընտան ճիւմլէ տինլէր ակէյհինտէ օլսա, հազգսըզ գուլմ սալըլըր: Վէ գուլմ հէր նէրտէ գահիր օլսա պէշէրիյէթին աթաւէթինի վէ նէֆրէթինի պատի օլուր:

Պու կիւն Րուս ալլահսըզլար տիւշիւնէ պիւլիւրլէր քի, պու թէատտի Րուսիանըն տախիլի հայաթընա ախտ պիր մէսէլէ օլտըղընտան հիւ պիր միլլէթին եա տէվլէթին քէնտիլէրին տախիլի ումուրուճա միւտախէլէյէ հազգը վէ Ֆուր սաթը օլամազ: Պու սէպէպտէն անլէր Փափա հազրէթլէրինին եաթսօտ ինկիլիզ քիլիսէսի արքեպիսկոպոսընըն վէ տիկէր ըուհանի ըհիսլէրին, հաթթա Թրանսա վէ ինկիլթէրա կիպի միլլէթլէրին փրօթէսթօլարընա չէշմ ի հազաանլարըն տուալարըն իսթիհա իլէ գիքը հտէճէքլէր տիր: Գուրու փրօթէսթօլարըն վէ սիւքիւթ տուալարըն Սօվիէթ գուլմլէթի հօնիւնտէ պիր էհէմմիյէթի եօզ տըր տէյու տիւշիւնիւրլէր: Լաքին անլէր չու իւշ պէօյիւք գուլմլէթին էլինտէն եազայը գուրթարամազլար:

1. Հէյէթ ի ինթիմաիյէ Գաիտէլէրի: Միւլէթլէր վէ հէյէթ ի ինթիմաիյէ քէյֆ ի մաիշա վէ սալթ փաթըրթը իլէ իտարէ օլունմազլար: Անլէրին հայաթընտա իգթիսատի վէ մատտի գաիտէլէր ճարի օլտըղը կիպի, մանէվի գաիտէլէր տախի ճարի տիր: Զուլմ տաիմի տէյիլ տիր, օ տէրհալ գարչըսընտա հազգ վէ ատալէթի պուլուր: Հազիգաթ սալթ Ֆիգիգի ակէմին մէպտէսի տէյիլ, պէշէրիյէթին տէ հպէտի պիր մէպտէսի տիր:

2. Պէշէրիյէթին էֆֆեարը Ումուլիյէսի: Պու տիւնեատա հիւ պիր միլլէթ միւնֆէրիտէն եաշամայօր վէ եաշայամազ: Պիւթիւն պէշէրիյէթ իւզվի պիր պէտէն տիր: Հիւ պիր միւլէթ նէ գատար տա հաշմէթի օլսա, տիկէր միլլէթլէրին էֆֆեարըն իհմալ եա փամալ հտէմէզ: Տիկէր միլլէթլէր պու թէատտիլէր ալէյհինտէ շիտտէթլէ փրօթէսթօ էտիյօրլար իսէ Սօվիէթ հիւքիւմէթինին միւրշիտլէրի պիւմէլի տիրլէր քի էնճամ պու մէհէմէ հուզուրընտա ճէվապ վէրմէյէ մէհպուր օլաճազլար տըր: Ծիմ տի պու միլլէթլէրտէն հէր հանկի պիրինին Րուսիա ակէյհինտէ հարպ իլան էթմէսինին իհթիմալը եօզ. Լաքին էր եա կէճ կէլիւր պիր գէման

քի Րուսիա պու Ֆիլիլի իչիւն տիւնեայա ճէվապ վէրմէյէ մէհպուր օլաճազ տըր: Սթալին՝ քէնտի Գօմիւնիսթլէրինի պու արատա իթիտայա տաւլէթ էտիյօր իսէ հազգը վար տըր: «Ճիւղի մուվաֆֆազիյէթինիզլէ պաշընըզ տէօնիւպ իֆրաթա վարմայընըզ» տէյօր:

3. Ալլահ: Սօվիէթլէր Օրթօթօլարըն իքօնլարընը եանի սուրբլարըն պատկերինի եազմազլա, Ալլահը տա եազմը օլտըզլարընը զանն էտիյօրլարսա եանըլըյօրլար: Գիլիսէլէրի երզմազլա, Ալլահը մէյտանտա վէ էվսիզ վէ պիւշարէ պիր հալտա պրազտըզլարըն զանն էտիյօրլարսա եանըլըյօրլար: «Ալլահ գահր օլուն», տէմէքլէ օ գահր օլմազ: Ատէմլէրին իպատէթ էթտիյի Ալլահ նէ իգօնտա տըր, նէ գաթիտրալլարտա տըր: Օ՝ պիւթիւն քեաիւնաթա ֆաիզ վէ պիւթիւն քեաիւնաթտա ֆաիլ տիր: Օ՝ պիւթիւն մէվճուտաթը վէ Սօվիէթլէրի քէնտիլէրի տէ վար հտէն վէ անլէրի վարըզտա սազլայան վաճիպ իւլ վիւճուտ տըր: Օ՝ սէմանըն կիւնէլլէրին վէ գէրրէլէրին էլէքթրօնլարընը ինթիգամտա սազլայան վէ պու թէատտիլէրի գուրուպ իճրայա ճիւրաթ հտէն պիւշարէ Րուսլարըն տա ճիւմլէ գուլմլէթլէրինին մէնպա վէ սահիպի օլան Զաթը Միւթաալ տըր:

Սօվիէթ մէմուրլարը պու Զաթը մը աշնըն թախթընտան աշաղը ալմայա չալըլըյօրլար: Սէմալաթ թախթը վէ գէմիլլէր անըն աշաղընըն պասամազլարը օլան պու Զաթ անլէրի իսթիհա էտիյօր տա քէնտիլէր պիւմէյօրլար: Վէ տիւշիւնմէյօրլար քի օ քէնտիլէր «Ապպա, Փէտէր», տէյու նիտա հտէն էն քիւշիւք վէ էն աճիզ էվլատընըն, Րուսըն վէ էրմէնինին իշտիքլէրի սու քեասէլէրինին հիսապընը թութար, անլէրին կէօզ եաշլարընը սայար, վէ անլէրին հազգընը իհգազ էթմէք իչիւն տաիմա ուլանըզ տըր: Վէ Անըն հիսապ կիւնիւ Կազըն տըր:

Յ. Գ. Գ.

ԱԻԵՏԱՐԱՆԶԱԿԱՆԸՆ ԻԱՆԷՍԻՆԻՆ ԻՏԱՐԷՍԻ

Կէլէն սէնէ Րահնիւմասընըն շինճի նօմէրօսընտա մուխապիրիմիլ՝ Սիւրիա Հայ Աւետ Միութիւնընըն սէնէվի ինթիմալը ըափօրթընը վէրիւքէն, օլ տաիլէլէրտէ Աւետարանչականըն կէօնտէրտիյի իանն փարասընըն սուրէթ ի իսթիմալընա տաիլ պազը նօգթալարա նազարը տիգզաթ տաւլէթ էյլէմիլ իտի: Օլ ըափօրթ օրա-

տաքի պազը տօսթլարըն, խոսուսուս Միուրիւնըն մուխթէլիթ գօմիթէսինին տիգգաթլը միւթալէասընա մատտէ օլմուշ օլուպ, Փարգըլը մէն պալարտան ալտըղըմըզ մալիւմաթա կէօրէ, հա գիգաթ ը հալը շու սուրէթլէ իֆատէ էտէպիլիլը իզ:

Մալիւմ օլտըղը վէճհ իւզրէ Սիւրիատա պուլունան Հայ Աւետ. քիլիսէլէրէ Պօրտըն պունտան ագտէմ կէօնտէրտիլի իանէ տօղրուտան միսիօնէրլէրին էլի իլէ թէվզի օլունուր իտի: Լաքին Պօրտ իլէ Ամէրիգատաքի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութիւնըն եհնի իթիլաֆը նէթիճէսինտէ մէզքիւր իանէ Աւետարանչականըն իանէսի իլէ պիրլիքտէ պուրատա «Եֆգէֆիւթիվ Գաւուսիլ» տէնիլէն վէ Ամէրիգալը վէ էրմէնի ագալարտան իպարէթ մուխթէլիթ հէյէթ էլի իլէ իտարէ օլունուր: Պու հէյէթ Սիւրիատա պուլունան իքի մէրքէլէրտէն (Հալէպ վէ Պէյրութ) սէնէվի իհթիյաճլարը իչիւն պիւտճէ թալէպ էտէր: Պու պիւտճէյի թէրթիպ էտէն հէյէթտէ հէմ միսիօնէրլէրտէն, հէմ վաղըլարտան ագալար վար տըր: Վէ պիւտճէյի հաղըրլայանլարտան պազըլարը օլ մէպլաղտան մաաշ ալանլար տըր: Թապիլի տիր քի տիշարտան մէսէլէյէ պազանլար մէզքիւր ագալարըն քէնտի յարիլէրինէ իանէտէն հիսսէ չըգարմագ եախօտ մաաշլարընը թային էթմէք սըրասընտա պիր փարշա միւսաատէլի տալլրանտըգլարընա վէսվէսէ էտէպիլիլըլէր: Պու տա պազը նախօշ հիսսիյաթը պատի օլապիլիլը:

Իրիսալարըն իգթիսատի ումուրուըն իտարէ էթմէք իչիւն իթթիլապ օլունան պու եհնի մէսլէք նէթիճէսինտէ պազը գուսուրլարըն օլաճաղը մէմուլ տըր: Լաքին պիլիմ անլատըղըմըզ կէօրէ Սիւրիատաքի հէյէթլէր ճիտտէն Աւետարանչականըն փարալարընը սատագաթլա իտարէ էթմէյէ չալըշըյօրլար, վէ ուսուլ ը իտարէճէ իտիլալ էտէճէլէրի պազը թատիլաթլա տա ուֆագ թէֆէք գուսուրլար թասհիւհ էտիլէպիլէճէք տիր:

Յ. Գ. Գ.

Մ. Ամէրիգանըն ումուրի սէրվէթի 360,000 միլիօն թալմին օլունույօր: 1912տէ 180,000 միլիօն իմիշ, 1922տէ 320 պին միլիօն օլմուշ տըր: Պիւթիւն Ամէրիգատա ատէմ պաշընա 3000 տօլար սէրվէթ տիւշիւյօր:

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՊէՀԱՆԷՃԻԼԷՐ

Ատէմլէր՝ Յիսուստա խաչա չըգարմագ գուսուր պուլտուգտան սօնրա հէր քէստէ նօգսան պուլմագ գօլայ տըր: Օ՝ իսթիսնա օլմատը իսէ՝ քիմսէ օլամագ: Յիսուս կէօգիւ իլէ կէօրտիւ, վէ գուլաղը իլէ իշիթտի քի պէհանէճէ, միւզէվլիլը, գէմմամ վէ քիւսիւճի ատէմլէր տիւնեստա տօլու տըր: Պիգգաթ միլլէթին գըլաղուզլարը վէ տին խօճալարը արասըն տա օ նէվ քիմսէլէրէ թէսատիւֆ էյլէտի:

Յիսուսըն նազարընտա Վաֆթիլ Էտիճի Յովհաննէս՝ նիսատան տօղանլար իչիւնտէ էն պէօյիւք քիմսէ իտի, լաքին պէհանէճիլէր կէօգիւ իլէ՝ օ պիր տէրվիշ, տաղ չօպանը վէ ատէմէ գարըշմաղ պիր միւնգէվի վէ ճինլի իտի:

Յիսուս՝ Պետրոս իչիւն իպն Ուլլահ իւլ հայ, Նիգոտիմոս իչիւն՝ քէրիմ Մուսլիմ, Սամարիալը գարը իչիւն՝ Մէսիհ վէ Փէյղամպէր, Մէճտէլի Մարիամա՝ Րապպ, Թովմասա՝ Րապպ վէ Ալլահ, Եիւզպաշըյա՝ Ալլահըն Օղլու, խաչտաքի իւրսըղա Մէլիք, վէ Պօղոսա՝ ինչլասքեար վէ Րապպ իտի: Պիգճէ Անը մէտհէթմէք իչիւն լուղէթ քիթապըմըզ գըսսա կէլիլը քէն՝ պէհանէճիլէր՝ «Ազընա խալէլ կէթիրմիշ», «Տէրունինտէ ճին վար», «Պաալգէպուլըն ալէթի», «Պօղաղընա թապի վէ մէյիսօր պիր ատէմ», «Կէօմրիւքճիլէրին վէ կիւնահքեարլարըն տօսթու» տէտիլէր:

Յիսուս պու նէվ հագարէթլէրի իշիթմիշ օլարագ՝ «Պու նէսլին ատէմլէրինի քիմէ թէշպիհ էտէյիմ, վէ քիմէ՞ միւշապիհ տիլէր: Չարշուլարտա օթուրուպ՝ սիգէ տիւտիւք չալտըգ, ամմա ըագս էթմէտինիլ, սիգէ Ֆիղան էթտիք, ամմա աղլամատընը՝ տէյու պիրիպիրինէ չաղըրան չօճուգլարա պէնգէրլէր» տէտի: Ղուկ. 7. 29-34: Օ՝ քէնտի նէսլինին ատէմլէրինի օյուն պօղան չօճուգլարա պէնգէտիյօր: Օյնամաղլար վէ օյնաթմաղլար: Օյունը նէ կէօնէնիլէր, նէ տէ կէօնտիրիլէր: Հանկը թարաֆա տէօնսէն պիր գուսուր վէ պիր պէհանէ պուլուրլար: Վաֆթիլ Էտիճի կէլտի, նէ եհր նէ իչէր, վէ՝ անտէ ճին վար տէրսինիլ: Իպն իւլ ինսան կէլտի, հէմ եհր հէմ իչէր, վէ՝ իշթէ պօղաղընա թապի վէ մէյիսօր պիր ատէմ, կէօմրիւքճիլէրին վէ կիւնահքեարլարըն տօսթը տըր տէրսինիլ: Պարգըլը թարիգլէրլէ անլէրի գազանմագ վէ իսլահ էթմէք իսթէտի, հէր չարէյի

գուլլանտը, լաքին իթիրազ էթմէքտէ վէ էօզը պուլմազտա իսրար էյլէտիւէր: Պու կիւն քիւնէլէրլմիդտէ պու ճինս քիմսէլէր պուլմազ կիւն տէյիլ տիր: Անլէրին իշի կիւնիւ պէհանէ-ծիլիք տիր:

Քիլիսէ վէ իպատէթլէրէ կէլմէյիպ՝ քէնտի քէնտիլէրինի թէպրիյէյէ գալգըշանլար պու սընֆա աիտ տիրլէր: Եարամազ հալա միւսաա-տէ էթմէզ քի պու ատէմլէր իպատէթէ կիթ-սին, կեան սօլուզ օլուր՝ կեան սընազ: Ուզադ-լըզ պու ատէմլէրին մէլմաը տըր: Միւսաֆիրին կէլմէսի վէ եօրդուլուզ էն հազգ էօզրլէրի տիր: Քէյֆսիլիք վէ էվտէ խասթալըզ էն մագ-պութ իսպաթլարը տըր: Լաքին այնի ատէմլէր եաղմուրուզ վէ պուզլուզտա իշ մահալլէրի-նէ գօշարլար, հիշ պիր տէֆա իշլէրինտէ կէնիք մէզլէր, էվտէ խասթա օլտուղը հալտէ տիւ-քեանա կիթմէմէք էտէմէզլէր: Ուզազլըզ վէ չօ ճուզլար թէաթրօյա վէ տիւլիւնէ կիթմէլէրինէ մանի օլամազ, վէ գազանն եօլու օլուր իսէ եօր-դուլըզ ֆիքրէ պիլէ կէլմէզ:

Րուհանի վէրկի վէ խայր մագսէտլէրտէն գաշանլար պէհանէծիլէր րիւթպէսինէ լայըզ տըրլար: Պու ատէմլէր անլամը տըրլար քի էն շէրէֆիլ իւրսըզլըզ վէ թամաքեարլըզ էօքսիւզ լէրտէն վէ Ալլահտան հալմազ տըր: Գուսուր-լարընը էօրթմէք վէ գամիլլէրինի սուստուր-մազ իշիւն, «Պու սէնէ քէսատ տըր», «Մէսա-րիֆիլիզ արթտը», «Փարայը տօղրու սարֆ էթմէյօրլար», «Պազնէտար լէթաֆէթլէ իսթէ-մէտի», «Պազալար տա վէրմէյօր», «Քիլիմ մէմուրիյէթի վար իսէ օ վէրսին», «Պէնիմ իս-թէտիյիմ եօլտա իշլէր իսէնիզ վէրիլիմ» տէր-լէր: Պուլար՝ «Գօնշու պիզի տիւլիւնէ հազըր-մատը կիթմէլէլիմ, հազըրմազ իսէ քիւնէլիմ» տէյէն ֆամիլեայա պէնզլէրլէր:

Գանըզ վէ թալիմաթը ասլ մագսէտլէրինէ էօրթիւ հալինտէ գուլլանանլար այնի հալալը հալարլար: Քիլիսէ պու ատէմլէրին քէյֆ վէ ազլընա իւզմէթ էթմէզ իսէ՝ վազտան իսթի-ֆատէ էթմէտիքլէրինի, Րուհանի ղըտա ալմա-տըզլարընը, արգատաշլըզտան խօշլանմատըզ-լարընը, վէ քիլիսէնին տիւշկիւնլիւլիւնիւ հէր եէրտէ իլան էտէրլէր, վէ տէրունի գանաաթ հիսա էտէրլէր: Պու իսէ մուխրիպ, երգըճը, վէ մէնֆի ազըլը քիմսէլէրին իշի տիր:

Թագտիր էթմէյի պիլմէյէն ատէմլէր տա-խի պէհանէծիլիք էտէրլէր: Պուլար քէնտիլէր տէն ղայրի էյի վէ ազըլը քիմսէ թանմազլար:

էն պէօյիւք մարիֆէթլէրի՝ ատէմլէրին, քիլի-սէլէրին վէ Րուհանլարըն նօգսանլարընը կէօր մէք տիր: Հէր իշտէ պիր էօզը, հէր ամէլտէ էտնա պիր մուծիպ, հէր թէշէպպիւստէ պիր լէ-քէ կէօրիւրլէր: Մալիյէնէ ասըմազտա օլաա-լար՝ քիմսէյի թանմազլար: Աղըզ պէօյիւք-լիւլիւ իլէ պէհանէծիլիք էտէրլէր: Քիւնիւք-լիւք պուլարա էլպիսէ եազըշտըզ կիպի եա-գըշըր: Յիսուս հազգ իւզրէ պէհանէծիլէրի՝ չօ-ճուզլարա պէնզլէրտի:

Պէհանէծիլէրին ասլ մարազը քէնտիլէրտէ տիր: Հալ ու քէյֆիյէթլէր, քիլիսէ վէ Րուհ-անլար գուսուրսըզ տէյիլ տիրլէր, լաքին ասլ կիւնիւք տէրուլէրինտէ օլան չիւրիւքլիւք վէ կէօզլէրինտէ օլան իրի մէրթէքլէր տիր: Քէօ-թիւ պիր խասթալըզ Րուհանլարըն եէմէքտէ տիր: Անլէր հայդարա իլէ գուսուրլարընը էօրթ մէյէ վէ գամիլլէրինի պօղմազա հալըշլօրլար: Պէհանէծիլէր ճիտտի տէյիլ տիրլէր: Պուլարըն էն պէօյիւք տիւշմէնի քէնտիլէր տիր: Ալլա-հըն իշինէ սէքթէ վէրտիքտէն մատա պիզաթ քէնտի նէֆսլէրինէ պէլա օլույօրլար: էն պէօ-յիւք խասարաթը քէնտի սիրէթլէրինէ էտիյօր-լար: Ալլահը վէ ատէմլէրի ալտատըրըզ գանն էտիյօրլար: Պու իսէ համագաթըն սէմթ իւր ըէսի տիր: Յիսուս պու թագըմ քիմսէլէրէ իտի քի չօք շէտիտ լիսան գուլլանտը: Քիլիսէ պու նէվ քիմսէլէրէ եալվարմը, անլէրի թալթիֆ էյլէմիշ, սապը վէ սիւքիւթ իլէ պէքէմիշ, վէ անլէրի գազանմազ իշիւն ֆէտաքեարլըզ կէօ-թէրմիշ վէ կէօսթէրէնէք տիր:

Լաքին պէհանէծիլէր նէ վազթա գատար պու հալտէ տէվամ էտէնէքլէր: Պու պէնտի օ-գուլանլարտան պազըլարը գամիր ի խալիս իլէ պու կիւնա հալտէ եօզ տէյէրէք տէրունի սէ-լամէթէ մալիք օլապիլիլլէր: Պուլար միւպա-րէք տիրլէր: Պիր թագըմ տա պու ֆիլան քիմ-սէլէրէ ուլղուն տըր տէյիպ՝ իւզէրլէրինէ թօզ դօնտուրմազլար: Պու աճըլը տըր: Պազըլար՝ եազանըն միւծիպիւնտէ լէքէ վէ քէն կէօրէրէք՝ պիզի իմա էտիյօր տէրլէր: էվվէթ, էօյլէ իզ տէյէրէք գալլէրինի սէրթլէշտիլիլլէր: Փէրի սիլէր էօյլէ էթտիլէր, վէ Յիսուսըն վալարը-նա միւսթահազգ օլտուլար: Պու վազիյէթ ճի-կէրսուզ տըր, վէ մանէվի գաթլը նէֆս տիր:

Պազըլարըմըզ պու պէնտտէ կիւնահալարը-մըզը կէօրիւպ՝ անըն չիւքիւնլիլի գարշըսընտա մահճուպ օլարազ՝ Ալլահա տէօնէր, վէ «Պէն կիւնահաքարա մազֆիրէթ գըլ» տէրիզ: Պու

տըր մագուռ վաղիցէթ վէ պու տըր հագիգի նէ-
տամէթ: Պու եօլու թուլթանլար իւչ գաթ միւ-
պարէք տիրէր:

Ս. Մ. ԲէձէՊեան

Փէսէտիմա

ԱՐՁՈՒ

(Ինկիլիզնէտէն)

Տիւնեանըն տահա էյի օլմասընը արգու է-
տէ՞րմիսին, իճրասթ վէ ամէլլէրինէ տիգզաթ
էյլէ, տօղրու օլ վէ նէֆսանի մուճիպլէրտէն
սագըն, Միւթալէալարըն թէմիզ վէ եիւքսէք
նէվտէն օլտուն, օ դէման սէնին իշղալ էթտիյին
տաիրէտէ պիր եղեմ պաղչէսի մէյտանա կէթի-
րէպիլիրսին:

Տիւնեանըն տահա ալիմ օլմասընը արգու է-
տէ՞րմիսին. սէն տէրհալ իմ թահսիլ էթմէյէ
պաշա, աղլընըն լէվհալարըն իւղէրինէ միւֆիտ
մալիմաթլար գայտ էյլէմէքտէ օլ. հիչ պիր
սահիֆէսինի սէֆիհանէ շէյլէր իլէ գարարթ-
մա, եաշատըգճա էօյրէնմէքտէ օլ վէ եաշամագ
իչիւն էօյրէն: Ատէմէլլէրէ մալիմաթ իլհադ էթ-
մէք իսթէր իսէն, վէրմէգտէն էվվէլ թահսիլ
էթմէլլիյին շարթ տըր: Տիւնեանըն տահա
մութլու օլմասընը արգու էտէ՞ր միսին. օ հալ-
տէ հէր կիւն էթրաֆընտա լէթաֆէթ, միւ-
րիւվլէթ վէ իշթիրաք թօխուլարըն սաշմագտու
օլ, զիրա չօգլարըն սաատէթի չօգ տէֆա պիր
թէք քիմսէ վասիթասըլլէ թէէմին էտիլմիշ
տիր: Զիրա թօիրաղըն իչինէ պիր չէքիրտէք
զօյան քիմսէ, օրտուլարա կիւնէշտէն կէօլկէ
վէ մէլճա թէէմին էթմիշ օլուր:

ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԵՇԻՇԵԱՆ

Սըր Զարլա Մարսթօն թարաֆընտան երու-
սաղէմէ եագըն ձէրիգօտա հաֆրիյաթ իճ-
րա օլունմագտա իտի: Պու հիյէթ եագընտա
ձէրիգօնըն խարիճի սուրընը մէյտանա չըգար-
մըլ տըր քի Քրիստոստան 2000 սէնէ էվվէլ թուճ
ասընտա եափըլմըլ պիր տիվար իմիշ: Ենսու-
նըն հարպ էտիպ՝ միւճիւղէ իլէ երգտըլը տի-
վար պու տըր զանն օլունտլօր:

Սօզիատա Լօրտ Պայրընըն էվի սիւլալէսի
թարաֆընտան Ինկիլթէրրայա հէտիյէ էտիլմիշ
տիր:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԳԱՀՐԻՄԱՆԼԱՐԸ*

Փետրվար այը իւչ պէօյիւք իմէլէր իլէ պիր
լէշմիշ տիր: Պու իւչ իսմէլէր տիւնեա թարիխին-
տէ վէ միլլէթլէրին էօմրիւնտէ պէօյիւք վա-
ղաալարըն իմա էտէրլէր:

Փետրվար միլլէթիմիզին էն պէօյիւք սի-
մասը օլան Վարդան Մամիկոնեանըն Աճէմ ա-
թէշփէրէսթլէրինին հիյպէթլու օրտուլարընա
գարշը տինի հիւրրիյէթինի վէ գանաաթընը միւ
տաֆաա իչիւն հարպ էտիպ՝ շէհիտ օլտուղու
այ տըր: Քէնտի գանը իլէ տէյիլ եալընըլ շարգ-
տա պիր Քրիսթիան քիլիսէյի իլլա էրմէնի միւ-
լէթինին մէվճուտիյէթինի գուրթարմըլ տըր:
Վարդան վէ Վարդանանց հարպը օլմասա իտի,
չօգտան Հայ իմի տախի թարիխտէն սիլիմիշ
օլաճագ իտի:

Օ սէպէպտէն պու վազաա ումում միլլէթի-
միզին իթթիհատընը իմա էտէն պիր թարիխի
վազաա տըր:

Այնի գէմանտա Ուօշինկթօնըն տօղտուղու
կիւն տիր: Ուօշինկթօն, Ինկիլիզ նէսլինտէն
տօղմուշ ազատ Փիքըլի պիր գաթ իտի վէ Ամէ-
րիգա՝ պիր Ինկիլիզ միւսթէմէլէքսի իտի: Օ
վազթըն գրալը քէյֆի մայէշա վէ գանունը է-
սասիյէ գարշը էմրլէր վէրտիյի իչիւն ձօրճ
Ուօշինկթօն իսեան էտիպ՝ աղիմ պիր իմփէրա-
թօրուղա գարշը սիլահ չէքէրէք պիր Ամէրի-
գա միլլէթի մէյտանա կէթիրտի վէ էհալի հիւ-
քիւմէթինի թէէսիս էյլէտի: Ղարպտա թէէսիս
էտիլէն պու ճիւմհիւրիյէթին թէէսիրի էվրօ-
փայա տա աքս էյլէյէրէք Ֆրանսա ինգիլապը
կիպի թարիխի պէօյիւք վազաալար տօղուր-
տու: Ուօշինկթօն քէնտի ճէհտլէրինին սէմէրէ-
սինի կէօրէպիլտի վէ թէէսիս էթտիյի հիւքիւ-
մէթին պաշընտա տուրապիլտի: Վարդան տա-
խի քէնտի գանը իլէ օնու իլան էյլէտի վէ 1479
սէնէ սօնրա հալա օ տին վէ քիլիսէ պազի տիր:

Արահամ Լինգըն տախի Փետրվարտա տօղ
մուշ տըր, վէ էսարէթ ուսուլընա գարշը հարպ
էտիպ՝ պէշէրիյէթին էն պէօյիւք լէքսի օլան
պիր ուսուլը լաղվ էյլէտի: Ինսանլար հայվան
սիւրիւլէրի կիպի Աֆրիգատա գափըլըլ պիր
ճիւրլէր իլէ պաղլանըլը վէ Ամէրիգա շարշըլա-

* Պու պէնտ մաթպաա սէպէպիմտէն կէնիք-
միշ տիր:

րընտա հայվանլար կիպի սաթըլըր խտի: Օնլար հիշ պիր հազգ, հիշ պիր հիսսիյաթա մալիք տէ յիլ կիպի մուամէլէ օլունուր խտի: Պիր քէօփէյէ եա մէրքէպէ նէ մուամէլէ եափըլապիլըր իսէ օ մուամէլէ իճրա օլունուր խտի: Պու վազաա Ամէրիգանըն իթթիհատընը թէհլիքէյէ գօյտու վէ ճէնուպի վիլայէթլէր էսիր ախգ ու իթասը սէպէպիւնտէն շէմալտէն ալըլըպ՝ մէմլէքէթ տաիմի պիր հիճապ վէ գարըլըգըլըգ իշինտէ գալաճադ խտի: Աբրահամ Լինգըն իմքեանսըլըղա գարըլ օղրաշըպ՝ ալնի գանսսն վէ վաթանտան օլան պիր միլլէթին էֆրատընը պիր պիրինէ գարըլ սիլազ շէքմէյէ գլաղուղլատը վէ տէյիլ եալընըգ Ամէրիգայը իլլա պիւթիւն տիւնեայը պու պէլատան գուրթարտը:

Պէօյիւք գաթլար պէօյիւք վազաալար էսնասընտա մէյտանա կէլիլէր: Աճէմ ճէպպար լըղը տըր քի Մամիկոնեանը տօղուրտու: Վարդանըն մէպտէսի վէ տինի հիւրըրիյէթ արգուսու օ գատար պէօյիւք խտի քի 40,000 ատէմ իլէ 300 պինէ գարըլ չըգմաղա թէրէտտիւտ էյլէմէտի: Օ շու սէօղլէրի քէնտինէ էսաա իթթիլիսաղ էթմիլ խտի: «Պիգի օ իմանտան քիմսէ ալըրամաղ, նէ մէլէքէլ, նէ ինսան, նէ գըլըճ, նէ աթէշ, հիշ պիր թէատտի»:

Պու կիպի պիր հալ ու քէյֆիյէթտէ խտի քի ինկիլթէրրատա պէօյիւք պիր սիյրէթ գուհուր էյլէտի: Ինկիլթէրրա Րօմանըն տինի իսթիպտատը ալթընտա էգիլմէքտէ խտի վէ վիճտան հիւրըրիյէթի միւմքինսիլ խտի: Գրօմվէլ գուհուր էտիպ՝ օ աղիմ գուվվէթէ գարըլ օղրաշտը վէ էնճամ Փրօթէսթանթ ազատ տիւշիւնկիւսիւնիլ թէէսիս էյլէտի:

Վարդանանց հարպընըն մանասը սալթ օ շէճի սէրասքէրին շէհիտլիյի տէմէք տէյիլ տիր: Տիւնեա թարիխինէ թէէսիր էտէն էն պէօյիւք վազաալարտան տըր: Էվրօփա մէտէնիյէթիւնին խէլասը Աւարայր օվասընտա սիփէր օլունտու: Վիճտան հիւրըրիյէթիւնին իլք իլանը Էվրօփատա, Ինկիլթէրրատա, Պրանսատա վէ Ամէրիգատա օլմաղտան 1500 սէնէլէր էվվէլ օրատա 40,000 երկիտլէրին գանը իլէ միւհըլէնտի: Մամիկոնեան օլմասա խտի շարգըն փուլթիէրէսթլիյի վէ օ տէհշէթլի գուլմէթ Հայաստան իւղէրինտէն կէշիպ Բիւզանդիոնա թաշաճադ վէ Գրիսթիան մէտէնիյէթիւնի մահվ էտէճէք խտի: Օ վազթ Հայաստան սօն հարպտա Պէլճիգանըն օյնատըղը րօլու օյնատը: Գիւշիւք գաթի պիր միլլէթ ամմա գուվվէթլի պիր մէպտէ իլէ չէ-

լիք քէսիլմիշ կէօքսիւնիւ տայայարադ տիւնեայը Աւաման իսթիպտատընտան գուրթարտըղը կիպի քիւշիւք Հայ միլլէթի տէ իման իլէ չէլիք քէսիլմիշ կէօքսիւնիւ վէրիպ՝ Գրիսթիան լըղը խէլաս էյլէտի:

Ամէրիգա 1787տէ հիւրըրիյէթ գանունըն թէէսիս էյլէտի: Հայլար 1336 սէնէ էվվէլ աւնը Աւարայրտա թէէսիս էյլէմիշ խտիլէր: Գրօմվէլտէն պին սէնէ էվվէլ էրմէնիլէր տինի հիւրըրիյէթ իշին գան տէօքտիլէր վէ ճիւմլէ թէատտիլէրտէն վէ գանլարտան սօնրա երինէ օ խաշա սարըլմըլ տըրլար վէ օ քիլիսէ միլլէթիմիգին էն մուգատտէս եատիկեարը տըր:

Ինսան տիւշիւնիւր քի պու գատար հիւրըրիյէթէ թալիպ, իմանըն սատըգ պիր միլլէթ նէ՝ իշին էնճամ խէլաս պուլամատը, հալա օ շապալալըշտա տէվամ էտիյօր: Հալա միլլի գազափարլարընը, միլլի հայաթընը սէրպէսթճէ խտարէ էտիպ՝ նէշվ ու նէմա պուլտուրմաղա միւսատտէ օլունմայօր:

Պէնճէ էն միւնասիպ ճէվապը շու տըր քի Մուգատտէր պիղէ տիւնեա թարիխինտէ էն միւշքիլ րօլու օյնամաղը թագտիր էյլէմիշ տիր: Պիր պինատա պաղը թաշլար էն աղըր եիւ քիւ կէօթիւրիւրլէր, պաղըլար իսէ թէփէյէ գօնուրուպ՝ կիւնէշին զիյալարը ալթընտա փարլարլար: Պիգ ճօղրաֆիաճա էն միւշքիլ պիր մէվգիյէ աթըլմըլ խտիք: Ահարոնեան հարպ էսնասընտա Սթանպուլա կէլմիշ խտի: Պիր տէֆա կէօրիւշիւր իքէն Հայաստանըն մէվգիլի հազգընտա շէքվա էյլէտիմ: «Հազգընըգ վար տըր, փէտէրլէրիմիլ պիղէ Ֆէնա պիր միրասա պրազտըլար» ճէվապ վէրտի:

Շարգըն վաշի փուլթիէրէսթլիյի վէ սօնրատան Իսլամ տիւնեասը իլէ դարպըն Գրիսթիան վէ Եունան մէտէնիյէթի արասընտա պիր պէնտ վէ տիվար օլմաղա թագտիր օլունմուշըղ: Պիղէ թէվտի օլունան վազիֆէյի գանըլըգ պահասընա իֆա էյլէտիք: Պու հիյպէթլու գուվվէթլէր արասընտա էգիլտիք, կէօքս վէրտիք, լաքին տիւնեա թագտիր էյլէմէտի: Կէրէք էվվէլքի Հայաստան թարիխինտէ, կէրէք Կիլիկիատա Րուքենեան տէվրինտէ Էվրօփա տիւնեասը պիղէ էլ ուզաթմատը վէ պիղ գուրպան կիթտիք: Էն նիհայէ 20ինճի ասրտա ճիհան հարպըն էսնասընտա երինէ պիղ շարգըն վաշի գուվվէթի էլինտէ եալընըգ գալըղ: Ղալիպ տէօվլէթլէրին կէօնա կէօն վատլարը իլէ պիր էյամ մէսրուր օլտուգ, իւմիտ պէսլէտիք: Արթըգ

պիր հիւրը նէֆէս ալաճաղըդ տէյու տէրտէրի-
միդի ունուութեդ, լաքին երնէ խիյանէթէ գուր
պան օլտուգ: Գրիսթիան տէնիլէն միլլէթլէր
պիդի հասէտլէրինէ վէ ատի մէնֆաաթլարընա
գուրպան էյլէտիլէր: Պու տէֆա էվսիդ եուրտ-
սըզ օլարազ տիւնեանըն տէօրթ թարաֆընա սա-
չըլտըզ: Սօն վադաալար թարիխին թէքէրրի-
րիւնտէն իպարէթ իտիլէր:

Եալընըզ ընդ քէօչէսի վէ իմիտ Հայաս-
տանըն թէչքիլի տիր: Թալիիմիդի Բուսիանըն
թալիինէ րապթ էտիպ՝ եաչամագտան վէ օ քէօ
չէտէ միլլի կոչումըմըզ իֆա էթմէքտէն պաչ-
գա չարէմիդ եօզ տըր: Բուսիանըն սիյասի հէր
պիր ահվալ վէ չէքլլէրինէ րազի օլմաղա հազըր
իզ, եազըզ քի օ՝ սիյասի խարիզ իւլ ատէ պի-
չիմլէրի իլէ պէրապէր՝ էն գըլմէթլի օլան տի-
նիմիդէ վէ քիլիսէյէ էլ աթմըչ տըր: Իքի պիրն
սէնէլիք ֆուրթուսալարտան կէչէն պու միլլէթ
պունտան տախի գուրթուլաճագ տըր, չիւնքի
միլլի ալտիալըմըզ աչի տիր, վիճտան վէ տիրն
հիւրըրիյէթի: Պունու գուրպան էտէմէյիզ:

Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ԳՈՒԹՊԻ ԹԷՀԱՐՐԻԹԱԹ

Պու կիւնլէր կազէթալարը իշխալ էյլէյէն
էնվաի խապէրլէր մէյանէսինտէ գօմանտան
Պըրտըն թէչլիքէլի հալը, եանի էրզազը տիւ-
քէնիլ վէ ըէֆիդլէրի իլէ պէրապէր աճըլըզ
գուրպան կիթմէք իւզրէ պուլունտուգլարը պէ-
յան օլունույօր: Ճէնուպի տէնիլլէրտէն կէչմէք
իւզրէ պուլունտան վափօրլարա տէրհալ էմի կէօն
տէրիլմիլ տիր վէ անգարիպ իմտատա եէթիչ-
միլ օլտուգլարընը իշիտէճէյիզ: Պէրէքէթ վէր-
սին չիմտիքի թէլսիզ մուխապէրէ սուհուլէթի-
նէ: Գատիմտէ աչի հալա տիւչար օլանլարըն
նիչլէրի զայպ օլմուչ տըր:

Պունտան պին սէնէ էվվէլ գալէմէ ալընան
ճօղրաֆիալարըն մալիւմաթը մինթադա ի հար-
րէ վէ մինթադա ի միլթէտիլէ սէթլէրինին
անճագ պիր գըսմընա միւնհասըր իտի: Ամէրի-
գա պիւսպիլթիւն նամալիւմ իտի: Էվրօպիանըն
վէ Ասիանըն չիմալի գըսմլարը վէ Աֆրիգանըն
տախիլի ճիհէթլէրի հէնուզ քէչֆ օլունմամըչ
իտի: Ֆինիքէլիլէրին վէ սօնրա Արապլարըն
պահրի սէյյահաթլարը վէ թիճարէթլէրի՝
Պահր ը Սէֆիտ, Պահր ը Ահմէր, Հինտիսթան

վէ Արապիսթան սահիլլէրինի տօլաչմագտան ի-
պարէթ իտի:

Իլք տէֆա խուսուսի թէհարրիյաթա չը-
գան՝ գաթ Թ.Մ. 330 սէնէ էվվէլ Մարսիլիալը
Փիթիաս նամ պիր կէմիճի օլմուչ տըր: Պու սէյ-
յահ ճիպրալթար պօղաղընտան կէչիպ Թուլի
ատասընա գատար կիթմիլ տէնիլիյօր. իհթի-
մալէն Իսլանտ ատասը, եախօտ Սքօչիանըն
չիմալընտա պուլունտան Շէթլանտ ատալարըն-
տան պիրի իտի: Թ. Մ. 8ինճի եախօտ Զընճը աս
ընտա Սքանտինալիալը վիքիմիլլէր եէնի ալ
մէյտանլարը քէչֆ էթմէք մագսէտիլլէ կէմի-
լէրինի զարպա վէ չիմալա տօղրու չէվիւրէրէք
Փարէօ, Շէթլանտ, Օրֆնիյ, Իսլանտ վէ Կրօէն-
լանտ ատալարընտա միւսթէմէքէլէր թէչսիս
էթտիքտէն սօնրա՝ Շիմալի Ամէրիգանըն Լապ-
րաուօր սէմթլէրինէ, վէ Պօսթօնու չարգընտա
Գալտ պուրնու ճիվարլարընա գատար կէլտիլէր:

Թէքրար պիր գաչ տէհր քէչֆիյաթ տուր-
տու, 1492տէ Գօլօմպօս Ամէրիգայը քէչֆ էթ-
տիքտէն սօնրա՝ Սպանիա տէնիլլէրին ճիւմլէ-
սինի քէնտի հիւքմիլ թահթընա ալմըչ իտի: Ին-
կիլթէրը, Ֆրանսա վէ Տանիմարգա տալի
Հինտիսթանըն սէրվէթ ու զանիմէթինէ հիսսէ-
տար օլմագ իսթէրլէր իտի, իմտի Սպանիայ
գարչը օլարագ չիմալի տէնիլլէր չարգա տօղ-
րու պիր եօլ աչմագ իսթէտիլէր: 1594տէ Գափ-
թան Պարէնց իւչ կէմի իլէ եօլա չըզըպ՝ Ա-
սիանըն չիմալընտա պուլունտան Նալա Պէլիա
ատասընա գատար կիթտի, լաքին թաիֆէլէր
խասթա օլմաղա վէ տէնիլ պուլ իլէ գափլան-
մաղա պաչլատըղընտա Հօլանտայա ալտէթ էթ
մէյէ մէճպուր օլտու: 1595տէ վէ 1596տա թէք-
րար սէֆէրէ չըգտը: Սօն տէֆասընտա գըչ մէվ
սիմինի պիր ատա իւզէրինտէ կէչիւրմէյէ մէճ-
պուր օլտուլար: Պարէնց վէ թաիֆէլէրինտէն
56 քիչի վէֆաթ էթտիլէր: Գուլպ քէչֆիյաթը
գուրպանլար թալէպ էթմէյէ պաչլամըչ իտի:

Գուլպի սէֆէրլէր էսնասընտա էն թէչլի-
քէլի խասթալըզ Տա ի հազը (Սֆօրպուք) տէնի-
լէն տիր, տիլլէրին էթի չիւրիւր, տիլլէր տէօ-
քիլիւր, նէթիճէսի էօլիւմ օլուր: Պունուն սէ-
պէպի տէվամ իւզրէ էթ, խուսուսա գուրու էթ,
եէմէք տիր, վէ չարէսի սէպլէլէր եէմէք տիր:

1607տէ Ինկիլզ վէ Բուս սէհմտարլարտան
իպարէթ Մուսֆօվի չիւրէթի՝ Հուստան նամ
պիր գափթանըն էմրի թահթընտա պիր թէհար-
րիյաթ կէմիսի կէօնտէրտի: Հուստան՝ Սփից-
պէրկըն ատասընըն չիմալընա գատար կիթաի

վէ ատա պալըզընըն քէսրէթինի կէօրէրէք՝ պուռլարըն ավճըլըզընա եօլ աշմըշ օլտու: Անտէն սօնրա իւշ տէֆա տահա կիթտի, վէ Ամէրիզանըն շիմալընտա սօնրա քէնտի շէրէֆինէ Հուստոն թէսմիյէ օլունան քէօրֆէզի, Նիւ Եօրք քէօրֆէզինի վէ Հուստոն նէհրինի քէշֆ էյլէտի: Սօն տէֆասընտա թաիֆէլէր իսեան էտիպ՝ Հուստոնու պիր գաշ քէֆիզլէրի իւշ պէրապէր պաղլայարազ պիր գայըգտա թէրք էթտիլէր: Պէօյլէճէ պու պէօյիւք քէշշաֆ թէլէֆ օլտու: Թաիֆէլէրտէն տաիսի անճազ պիր գաշը սաղ զալըպ՝ պու խապէրի կէթիրտիլէր:

1648տէ Բուս գափթան Տէշիմէֆ Սիպէրիա սէվահիլի պօյունա կիտէրէք՝ Պէրինկ պօղազըն տան կէշիպ՝ Պէրինկ տէնիզինէ գատար կիթմիշ իտի, լաքին տազիզ խարիթալար կէթիրմէտիյի իշին անըն վէրտիյի մալիւմաթ էհէմմիյէթէ ալընմատը: Պօղազըն վէ տէնիզին իսմինի թաշըմազ շէրէֆի՝ 1724տէ Բուսիա Ձարը պէօյիւք Փէթրօ էմիր իւզէրինէ քէշֆիյաթա չըզան Տանիմարգալը Պէրինկէ գալտը:

1819տա Փարրի Սպիցպէրկընտան գըզազլար իւշ 82 տէրէճէ 45 տազիզէ շիմալի արզա գատար կիտէպիլտի: Գըզազլարը չէքմէք իշին էսքիմօլարըն ուսուլու իւզրէ խուսուսի քէօփէլէր գօշուլուր:

Ճան վէ պիրատէրի Ճէյմս Բօս, 1829տան 1833է գատար քէշֆիյաթտա պուլունուպ՝ 70 տէրէճէ 5 տազիզէ շիմալի արզտա վէ 90 տէրէճէ վէ 46 տազիզէ զարպի թուլտա Մըգնատըս Գուքպուռնու պուլտուլար, Էանի էօյլէ պիր նօթ թաքի՝ գըպլէ նիւմատա պուլունան իյնէ քիւր րէ ի արզա տօղրու թամ ամուտի վազիյէթ քէսպ էտէր: Պու նօթթա քիւրրէ ի արզըն տաիսիլի էլէքթրիքի ճէրեանլարը վէ չէմսէ նիսպէթէն օլտն վազիյէթի սէպէպիլլէ գաիւմ օլմայըպ՝ պիր ասը զարֆընտա խայլը թէպտիլաթա տիւշար օլույօր: 1916տա 70 տէրէճէ շիմալ վէ 97 տէրէճէ զարպտա իտի, Էանի 6 տէրէճէտէն զիյատէ զարպա տօղրու հարէքէթ էթմիշ իտի, վէ հալա սէնէտէ 3, 4 տազիզէ վէ հաթթա պէշ տազիզէ զարպա տօղրու տէօնմէքտէ տիր:

Սըր Ճան Ֆրէմֆիլն 1818տէն 1844է գատար գուլպի սէմթլէրին քէշֆիյաթընտա պուլունտու: սօն տէֆասընտա 105 քէֆիզլէրիյլէ պէրապէր զայպ օլտու: Չէվէնսինին թէշվիզիյլէ Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթի վէ ձօղրաֆիպ Շիր քէթի պիր գաշ տէֆա քեաշիֆլէր կէօնտէրտի

վէ նիհայէթ Ֆրէնքլինին վէ իքի քէֆիզլէրինի մէզարլարըն պուլտուլար:

Պու սէյյահարտան պիրի, Քէյմ, 1853-1855, Կրէօնլանտտան շիմալա տօղրու հարէքէթ էտէրէք Շիմալի գուլպա ճիվարընտա գարա պուլունմատըզըն իսթինթամ էյլէտի:

Շուէտլի էրիֆ Նօրտընսիէօլտ 1878-79 տա Պահր Ը Միւնճէմիտ ի Շիմալիյի շարգա վէ շիմալա տօղրու գաթ էյլէտի:

Նորվէկիալը Ֆրիքթօֆ Նանսէն՝ պուզլարըն թագիզինէ տայանապիլլէն խուսուսի վափօրու Ֆրամ իւշ 1893-96տա 80 տէրէճէ վէ 18 տազիզէ շիմալա գատար տօլաշտը:

1879տէ Շուէտլի Անտրէ պալօն իւշ քէշֆէ չըզալ իսէ տէ՝ զայպ օլտու:

1908տէ Ամէրիգալը Ֆ. Ա. Գուլ Կրէօնլանտա կիտիպ՝ օրատա քէֆիզլէրինտէն այրըլըպ՝ Էալընըզճա Ապրիլ 21տէ Գուլպա Ը Շիմալիյի վնսըլ օլտուլունու խտիա էտիյօր իսէ տէ՝ հազիգաթընա պու կիւնէ գատար չիւպէն օլունմազտա տըր:

Էնճամ 1909 Ապրիլ 6տա Ամէրիգալը Ամիրալ Բ. Է. Փիյրի Գուլպա վասըլ օլապիլտի:

1926 Մայիս 9տա Գօմանտան Րիչըրտ Է. Պըրտ, էրօփլէյն իւշ, 1926 Մայիս 12տէ Ամուստըն վէ Էլգուրքի պալօն իւշ, 1928 Մայիս 23տէ Ճէնէրալ Ումպէրքօ Նօպիլէ, քէզա պալօն իւշ, Շիմալի Գուլպա վասլ օլապիլտիլէր:

Ճօղրաֆիաճա քէշֆիյաթ իշին 1912տէն 1924է գատար, պաշընճա Բուսլար թարաֆընտան, 130 սէֆէր իճրա օլունմուշ տըր:

Հալա թարիզիյլէ գուլպա Ը Շիմալի սէմթլէրինին քէշֆիյաթըն իքմալ էթմէք մազէտիյլէ՝ 1924տէ Պէրլինտէ պիր Պէյն էլ Միլէլ շիրքէթի թէշէքքիւլ էթմիշ վէ Ֆ. Նանսէն օնա րէիս թաին օլունմուշ տըր: Կէշէն սէնէ Նանսէն Ամէրիգայա զիյարէթինտէ թէքրար պիր սէֆէրէ չըզաճաղընը պէյան իւշ՝ մէսարիֆի իշին իանէ թօփլայօր իտի:

Գուլպա Ը Ճէնուպիլի տաիսի քէշֆ էթմէք թէճրիպէլէրի խայլը գէմանտան պէրու իճրա էտիլմէքտէ տիր: Պահր Ը Միւնճէմիտ ի Ճէնուպիլի իւք տէֆա Էօզլայան գափթան Ճէյմս Գուլ նամ Ինկիլիզ օլմուշ տըր, 1772տէն 1779ա գատար պիր գաշ սէֆէր իճրա էտէրէք՝ 70 տէրէճէ վէ 10 տազիզէ ճէնուպի արզա վասըլ օլմուշ, վէ Ճէնուպի Գուլպուն պիր պէօյիւք գարա իւզէրինտէ պուլունմատըզըն անլամըլ իտի: Անտէն սօնրա 1823տէ Վէտէլ, 1839տա Ա-

միտակ 2. Ուիլիս, 1842-1843 թվականին Ռուս վե 1900 տե Պորխիսկիմսի սեփեյրէր իճրա էթտիլէր: 1911 Դեկտեմբերտէ Ամուստսքն վէ 1912 Յունվարտա Ր. Ֆ. Սքաք Գուլպա ը ձէնուպիլէ վաւըլ օլտուլար: Սըր Ըրնէսք Շէֆլըքն 1910տա Գուլպա եազլալը իտի: 1914-17 վէ 1921-22-տէ թէքրար քէշֆէ չըգտը, լաքին սօն տէֆաւընտա ձէնուպի ձօրճիա ատաւընտա վէֆաթ էլէտի:

Ր. Է. Պըրտ Շիմալի Գուլպաու էրօփլէյն իւլէ ֆէթէ էթտիլէրտէն սօնրա, պիր տէ ձէնուպի Գուլպաու գիյարէթ էթմէք իւզրէ՝ իւչ ըէֆիդէլէրիլէ Գուլպաուան 800 միլ ուզազտա գօնադ գուրտու: Օրատան 1929 Նոյ. 28տէ էրօփլէյն իլէ հարէքէթ էտէրէք՝ էրթէսի սապաչ գուլպա վասըլ օլուպ՝ ալտէթ էթտի: Անտէն սօնրա տիւշար օլտուլարը ֆէլաքէթի զիքր էթտիք, էնճամընը կազէթալարտա կէօրէճէյիլ:

Պաշգա իւլէրտէ օլտուլու կիպի՝ ճօղրաֆիատա տախի թէվսի ի մալիւմաթ չօդ գահմէթ լէր հաթթա պիր չօդ գուրպանլար իլէ քէսպ օլունմուչ վէ օլունմադտա տըր:

Յ. Յ. ՄԱՆԻՍԱՃԵԱՆ

Տիքրայք

ՄԻԻԹԵՆԵՎԼԻ

ՀԱԼԷՊ ԱՄԱԼԱՐ ՄԵՔԹԵՊԻ ՏՕՍԹԼԱՐԸՆԱ

Մուհիպպ Տօսթլար,

Մէքթէպին մէճլիսի թարաֆընտան սիզէ միւստէ էտէպիլիլիլ քի չօդ միւշքիւլաթտան սօնրա մէքթէպ արսասընըն ֆէրաղ իլի Յունվար 11տէ ադչամ սաաթ 6.30տա խիթամա էրէպիլիլ տիր: Մէվգիսի գատիմտէ ինկիլիլ գօնսօլաթօսու օլուպ՝ չիմտի Հալէպ գօլէճիւնին մէքթէպ էթտիլի պինանըն իթթիսալընտաքի թարլա տըր: Վիւսաթը 2814 արչըն օլուպ՝ հէր մէսարիֆաթը իլէ 863 պուշուգ մատէնի լիւրայը օսմանիլէ մալ օլմուչ տըր, քի պու սարֆիյաթ իլը մէմուլըմդտան էփէյի ֆաղլա տըր: Շիմտի սըրա կէլտի պինանըն չէքլի, ըուխաթիլէսի վէ ինչասընա: Պու իսէ նէ գատար վազթա վէ նազտա մալ օլաճադ պիլմէգիլ: Պիթթապի Րասպըն տէլալէթիլէ վէ տօսթլարըն հիմմէթիլէ միւնթազըր իլ:

Հէտիլէ էտէն տօսթլարա պիրէր մազպուլ կէօնտէրտիլիլ կիպի պու հաթթալըզ զադէթա իլէ իրսալ էտիլէն լիսթա վասըթասըլլէ

վատըմըզ մուճիպ անլէրին իսմինի ալէնէն իւլան էթմէք իսթէրիլ: Շու ֆարգ իլէ քի իսմլէրինին իլան օլունմասընը իսթէմէմիլ օլանլաւըն ալտըլարը մազպուլուլուն նօմրօսու զիքր էտիլէճէք տիր: Վէ Շամտա պու մազսէտէ լուլթֆէն փարա ճէմ էտէն տօսթլարտան պիր տանէսի հալա լիսթայը կէօնտէրմէտիլինտէն նէչը էտէմէյօրուլ, օ տա կէլտիքտէ Նոր Աւետաքէրտէ նէչը էլլէրիլ: Քէզա Րահնիւմա վասըթասըլլա» տէմէքլէ իքթիֆա էտիլէճէք տիր: Պաշգաճա պիր սէվիլյաթ կէօրիլիւրսէ թասսհիսիւնէ հազըր իլ:

Շունու զիքր էթմէք օլուր քի, Ամալար Մէքթէպ պինասը իչիւն միւրաճաաթ էտիլմէք իւզրէ իքէն տօլայըտան մէսէլէտէն խապէրտար օլան պիր էօքսիւլ չօճուլ քէնտիլտէն փարա իսթէմէտիլի հալտէ, կէլիպ ութանղաճ պիր թարգտա կիլլի պիր քէօչէտէ իթի ՂՈՒՐՈՒՇ ՍՈՒՐԻ թագտիմ էլլէտի: Պու մազսէտէ ալտըղըմըզ իլ. ԶէՏԻՅԷ պու իտի, մէքըր էօքսիւլ չօճուլ հիչ պիլմէտի քի վէրտիլի հէտիլէն Եղիանըն տուասընա ճէվապէն գուհուր էտէն «Ատէմ էլի գատար քիւչիւք պիր պուլուլ» կիպի պիլի իւմիտ իլէ տօլտուրտու:

Լաքին հէտիլէլէրին միգտար վէ ճինսի կիթտիքէ արթտը, չէօլլէ քի անտէ էօքսիւլ վէ տուլլարըն, զէնկին վէ ֆազիլլէրին, ֆէրտ վէ պաազը քիլիսալարըն (վազը քիլիսալարա միւրաճաաթ էթմէմիլ իսէք տէ), մէքթէպ, կիրապի մէքթէպի, Կէնճէր Շիրքէթի, էլթամխանէ, մուալլիմէր, միսիօնէրլէր, պաազը Սիւրեանի, Րոււմ, Մարօնի, Լուսաւորչալան վէ Փրօթէսթանթ տօսթլարըն հիսսէսի օլմուչ տըր: Մէմլէքէթ ճիհէթիլլէ Սիւրիա, Թիւրքիա, Եունանիսթան, Ֆրանսա, Ինկիլթէրրա, Շէմալի վէ ձէնուպի Ամէրիգա, Սուտան, Մըսըր, Փալէսթին վէ Գըպըրտան իլթիրաք էտէնլէր օլմուչ տըր: Վէ տահա տա վատ էտիլ» իճրա էտէճէք օլանլար օլտուլու կիպի, եէնի իլթիրաք էտէճէք օլանլար պուլունմաճաղընա չիւպէն էթմէյօրուլ: Շէօլլէ քի ամա չօճուլար «էլլէրինտէն թուլթադ» իսթէյէն պու գատար միլթէնէվիլ տօսթլարըն պուլունտուլը իչիւն մէսրուր օլուպ՝ Ալլահա համտ էտէպիլիլլէր:

Մէքթէպիլիլտէ չիմտի (տէօրթ հաչընտան պաչլալարադ) 19 չալիրտ, 2 մուալլիմէ տէլալէթիլլէ ուֆաճըզ պարազա իչինտէ թալիմ օլունմադտա օլուպ, անլէրտէն պէչ տանէսի կէճէլի տիրլէր: Իլալէթէն իւչ պէօլիւլէր տախի

զիւարէթճի թալէպէ տիրէր: Քէզա ախէր շէհրէրտէ պուլունան պէշ շալիրտէ միւքեաթէ պէ իւէ տէրս վէրմէյէ սայ էտիւիյօր, Կիրակի կիւնլէրինտէ Ամալարա մախսուս խըզմէթ տէ՝ վամ էթմէքտէ օլուպ, շէհրտէ պուլունան 130 զատար ամալարտան քէնտի գուվլէթի վէ իզլի՝ մին միւսաատէսինէ կէօրէ կէլիւրէր: Էլ զըսսա ամալար նամընա տուա վէ հէտիյէլէրի իւէ իշթիրազ էթմիշ օլան «էրմէնիլէրին Տօթթու» նամ ինկիլիզ շիրքէթինէ վէ սաիր հէր պիր Ֆէրտէ, քէզա Բահնիւմա, Նոր Աւետաբեր վէ Կոչնակ զազէթալարըմըզըն պախշ էյլէտիյի գըյմէթլի սիւթունլարը իշին ամալար նամընա էն խալիս թէշէքէրաթը թազտիմ էթմէք իսթէրիզ, վէ շիւպէէ էթմէյօրուզ քի պինանըն թէզ վազթտա ինչասը իշին էսքի վէ եէնի տօսթլար մատտի վէ մանավի մուսվէնէթ էլլէրի ուզատաճազ տըրլար:

ՍԻՍԱԿ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՄԻՔԱՅԷԼ ՊԱՊԱՋԱՆԵԱՆ

Միւլէթիմիզին եէթիշտիրտիյի պէօյիւք էվ լատլարընտան պիրի տահա նապէտիտ օլտու: Մ. Պապաջանեան թիֆլիզտէ ֆիւճէթէն վէ՝ ֆաթ էյլէտի: Միւմաիլէյհ Երեւանտա տօղմուշ օլուպ՝ ճիմնազիյումը պիթիրտիքտէն սօնրա՝ ֆէթէրզպուրկտա հուգուգ տար էլ ֆինունընտան միւնթէհի օլմուշ տըր: Սօնրա Պազուտա սպօզաթլըզ իւէ վէ պէօյիւք կազ գուժփանիալարընըն հուգուգ միւշալիւրիյի իւէ մէշղուլ օլուպ՝ շէօհրէթ քէսպ էյլէտի: Օ զէմանտան պաշլալարազ միւլի մէսէլէլէր իւէ օղրաշըր վէ կէրէք իլմի, կէրէք խայրիւահ թէշէթլարըն պաշընտա տուրուր իտի:

Սօնրատան Գաֆգասիա թարաֆընտան Տու մայա ազա ինթիխապ օլունտու վէ ֆէթէրզպուրկտա խանէսի պիր հայկական մէրքէզ օլտուգտան մատա, պիր չօգ մէշհուր զաթլարա իճթիմա մահալի օլտու: Քէնտիսի Քատէթ Փըրզասընա ախտ օլուպ հայկական մէսէլէյի Տումատա միւտաֆաա էտէր իտի:

Հարպ պաշլալըպ՝ 100 պինլէրճէ Հայլար թիւրքիստան Գաֆգասիայա ֆիրար էթտիքլէրինտէ Բուս հիւքիւմէթինէ թախսիսաթ վէրտիրիպ՝ օնլարը մահվ օլմազտան գուրթարտը: Պօլշէվիզ իսթիլալընտան սօնրա Գալգասիա հիւքիւմէթինին թէշէթլինտէ պէօյիւք րօլու օլտու վէ գօմիսէրլէրտէն պիրի իտի: Կիւրճիս-

թան վէ Ատրպէյճան այրըլտըգտան սօնրա թիւրքլէր հիւճմ էթտիքտէ Պազու ահտնամէսի՝ նի իմզալալըպ՝ Հայաստանը գուրթարտը: 1916տա Ահարոնեան իւէ Սթանպօլա կէլիպ՝ թիւրքլէր իւէ սուլհ ահտնամէսի եափտը: Սօն սէնէլէրինտէ Փարիզին ազգային պատուիրապութիւնընտա վէ Բարեգործականտա ազա հալինտէ չօգ խըզմէթլէր իֆա էյլէտի: 60 եաշընտա վէֆաթ էյլէտի:

ՊԵՇ ՊԱՀՐԻ ՏԷՕՎԼԷԹԼԷՐ

Տիւնեանըն պէշ պէօյիւք տէօվլէթլէրինին պիր պիրինէ նիսպէթլէ գուվլէթի աթիտէքլէր տիր:

Մ. Ամէրիզա, 2,974,000 միւր. միւլ արագիսի, 120 միլիօն էհալիսի վար տըր:

Ինկիլթէրա 45 միլիօն միւրապալան միւլ արագիսի, 45 միլիօն էհալիսի վար տըր:

Ֆրանսա, 212,700 միւր. միւլ արագիսի, 40 միլիօն էհալիսի վար:

Իթալիա, 119,700 միւր. միւլ արագիսի, 41½ միլիօն էհալիսի վար տըր:

Ճափօն, 147,000 միւր. միւլ արագիսի, 63,800,000 էհալիսի վար տըր:

Պուլարըն այրը այրը միւսթէմլէքէլէրինին նիսպէթի աթիտէքլէր տիր:

Ինկիլթէրա միւսթէմլէքէլէրինին արագիսի 13 միլիօն միւր. միւլ տիր, վէ 400 միլիօն էհալի տիր:

Ֆրանսա միւսթէմլէքէլէրի 5,700,000 միւր. միւլ օլուպ, էհալի 60 միլիօն տըր:

Մ. Ամէրիզա միւսթէմլէքէսի 119,000 միւրէպալան միւլ, էհալի 14 միլիօն տըր:

Ճափօն միւսթէմլէքէ արագիսի 114,000 միւր. միւլ, էհալի 24 միլիօն տըր:

Իթալիանըն միւսթէմլէքէլէրի 591,000 միւր. միւլ տիր վէ իշինտէ իքի միլիօն էհալի վար:

Մ. Ամէրիզանըն միւլի սէրվէթի 320,000 միլիօն տըր: Պէօյիւք Պրիթանիանընքի 220,000 միլիօն տըր: Ֆրանսանընքի 60,000 միլիօն: Ճափօնընքի 51,000 միլիօն: Իթալիանընքի 25,000 միլիօն տըր:

Պէօյիւք Պրիթանիանըն խարիճի թիճարէթի 15,000 միլիօն տըր: Մ. Ամէրիզանընքի 9,200 միլիօն տըր: Ֆրանսանըն խարիճի թիճարէթի 4100 միլիօն տըր: Ճափօնիանընքի 1900

միլիոն տըր: Իթալիանընքի տախի 1900 միլիոն տըր:

Թիմարէթ վափօրլարը, Ինկիլթէրրանընքի 26,166,331 թօնօ տըր: Մ. Ամէրիգանընքի 14,374,000 թօնօ տըր: Ճափօնընքի 4,186,652 թօնօ, Ֆրանսանընքի 3,378,663 վէ Իթալիանընքի 3,284,660 տըր: Պու Նիսպէթլէր Հիսապա ալընարադ պահրիյէ թահտիտի գօնուշուլույօր:

ԹԻԻՐԻՒԱ ՓՐՕՓԱԿԱՆՏԱՍԸ

Եազընլարտա Թիւրք փրօփականտասը Իւլին պիր Թիւրք գըզը Սէլմա էքրէմ Ամէրիգալա կէլմիշ տիր: Սէլմա տախի Պալիտէ կիպի Սթանպօլ Գըզլար Գօլէճի միւնթէհիլէրինտէն օլուպ՝ Ինկիլթէնէյէ աշինա Թիւրք մուհիպպի Տօգթ. Փաթրիք թարաֆընտան թավսիյէ օլունմուշ տըր: Սէլմա էքրէմ Ուօթըրթավն ժողովական քրիստէսինն սրահընտա սէօյլէմէյէ տավէթ օլունուպ՝ էպպէրինի թէքրար էյլէմիշ տիր: Թիւրքիա ճիւմհիւրիյէթ օլտու, սուլթան լըղը վէ խալիֆէլիյի լաղվ էթտի, գատընլարա հիւրըրիյէթ վէրտի, վէ էվրօփա միլլէթլէրի սըրասընա կիրտի սէօզլէրինն սարֆ էթմիշ տիր:

Տինլէյէնլէր արասընտա պիր չօգ Հայլար պուլունուպ՝ անլէրին իրատ էթտիյի պաղը սուպլարա գաշամադ եօլլու ճէվապլար վէրմիշ տիր: Էնճամ օ քրիստէսինն աղասը օլան Տօգթ. ձէլալեան աթիտէքի մէալտէ պիր նութգ էյլէմիշ տիր:

«Սէլմա Հանըմ Թիւրքիանըն պու կիւնիւ վէ եարընը հազընտա սէօյլէտի: Տիւնքի կիւնիւ հազընտա սէօյլէմէմէյէ հազգը վար տըր: Պէն տիւն վէ պու կիւն հազընտա սէօյլէյէճէյիմ: Պիր չէյ աշըդ վէ պէշէրիյէթին եանըմադ չէհատէթի տիր քի Թիւրքիանըն թարիխի էվվէլ վէ հալ ը հազըրտա դայէթ Ֆէնա տըր: Կէշմիշ կէլէճէյին ալինէսի օլտուգճա Թիւրքիանըն եարընը Իլլին ապլա էմին օլմայըզ: Սէլմա Հանըմ զանն էթմէսին քի Ամէրիգա էհալիսինն գուվ վէ Ի հաֆըզէսի օ գատար գըսսա տըր քի Համիտին գուլմլարընը, Էնվէր, Թալաաթ վէ ձէվ տէթլէրին թէհճիր վէ գըթալլարընը, Քէմալըն Ալլահադ խթիպատտընը ունութմուշ տըրլար: Պու կիւնքի խաթիպէնին Ֆիքրինի թէնվիր Իւլին չունու զիքր էտէյիմ քի պէն Թիւրքիատա տօղմուշ Իմ վէ Պապ ը Ալինին հէմ Այա Սօֆիանըն քէօլէսի ալթընտա սէնէլէրճէ հաշամըշ

Իմ: Թիւրք լիսանընա աշինա օլուպ՝ օրատաքի եարըմ ասրա եազըն վուգուլա շահիտ օլմուշ Իմ: Էն սօնուտա Թիւրք վահշէթինն գանլը մէզպահընա քէնտի թէալլուգաթըմտան 50 քիշի գուրպան վէրմիշ Իմ: Վալիտէ, պիրատէր, թէյ գէ, եէկէնլէր վէ սաիրէ: Իմտի Թիւրք մէսէլէսի հազընտա սէօյլէմէյէ պէնտէն զիյատէ քիմին հազգը օլապիլիր:

Ատալէթ խաթըրը Իլլին տէմէլի Իմ քի Թիւրքլէր արասընտա տօղրու ատէմլէրէ րասթ կէլմիշ Իմ: Լաքին մէվղու ը պահս Թիւրք չախս լար տէյիլ, Թիւրք հիւքիւմէթի տիր:

Թիւրքիա թարիխի Իլլ միւտտէթլէրէ թագ սիմ օլունուր: 1. 1453տէ Սթանպօլըն գապթընտան 1908, Համիտին տիւլմէսինէ գատար: 2. Կէնճ Թիւրքլէր տէվրէսի 1909տան 1918է գատար: 3. Մուսթաֆա Քէմալ տէվրէսի: Իլլ միւտտէթ 455 սէնէ Թիւրքլէր մուգատտէս տիւյարլարա վէ ատալարա հիւքմ էյլէտիլէր: Պու պապտէ եաղան պինլէրճէ միւվէրրիսլէրին գարարը չու տըր քի օ հիւքիւմէթ թէշքիլաթը օլան խըրըզլար վէ ճանիլէր հիյէթի Խտի քի սիւլիւք կիպի Քրիսթիան էհալիլէրին գանընը սօրտուլար: Էզ ճիւմլէ Համիտ վազթընտաքի 1878 Պուք զար գըթալը, 1893 Սասուն, վէ 1896 ումումի գըթալ պիգիմ կէօրտիւքլէրիմիգ տիր: 455 սէնէտէ էհալինն հալինն րէֆահը Իլլին պիր թէ չէպպիւս եա գանուն օլմատը:

1620տէ դարիպ փէտէր վէ վալիտէլէր Ամէրիգա գարասընա կէլիպ պիր չէօլ վէ պէյապան պուլտուլար, 310 սէնէտէ պուրայը ճէննէթէ թահվիլ էյլէտիլէր: Թիւրքլէր Սթանպօլա կէլտիքլէրինտէ Րում Իլմի վէ Քրիսթիան մէտէնիլէթի Իլլէ միւթէրադգի պիր ճէննէթ պուլտուլար վէ նէ եալիտլար: Անպտօլու, Մուգատտէս Տիյարլար, Պօղոս Առաքեալըն կէօզ եաշը վէ էմէյի Իլլէ ազիզլէնմիշ եէրլէրի չէօլէ թահվիլ էթտիլէր: Նէրէտէ օ չէն չէհրլէր, Այնթապ, Մարաշ, Ատանա, Պարբեր, Տիարպէքիր, Վան վէ դայրի: Ճիւմլէսի քիւլէ թահվիլ օլմուշ տըր:

Արապլար էլինտէ Իսլամիյէթ ազ չօգ մէտէնիյէթ կէթիրէն պիր տին օլմուշ Խտի: Օնլար Ալճէպրայը վէ քիմիայը Իճատ էթտիլէր, Արիսթօթէլին Իլլէրինի թէրճիւմէ էյլէտիլէր: Թիւրքլէր օ տինտէն տախի պիւսապէր թէնպէլ վէ հէլալ գազանճա ալըշմայըլ՝ էհալիլէրին գանըլա եաշատըլար: Կէնճ Թիւրքլէրին գէմանը Թիւրք թարիխինն էն գանլը վէ գարանլըգ տէվրէսի տիր: 1909տա Ատանանըն տէհշէթլի

զըթալը օլտու: 20 վաիզլէր իլէ պէրապէր Փրօֆ. Լեւոնեան կիպի էմսալսըզ պիրի-աթէչլէրէ եազըլտը քի ԵՅՂ տարէլֆինունը մէզուն-լարընտան էմսալսըզ պիր զաթ իտի: Համիրտին 33 սէնէտէ եափամատըղը վաչէթի 33 կիւնտէ եափտըլար:

Էնկիւրիւ հիւքիւմէթի տէվրէսինէ կէլին-տիքտէ Համիրտ Ֆէնա իտի, լաքին հիչ տէյիլ պիր տինի վար իտի: Շիմտիքի իսթիպատտ իսէ Ալլահսըզ պիր հիւքիւմէթ տիր: Եափըլան իս-լահաթլար սախթէ վէ զօր իլէ տիր: Գափլանըն պէնէլէրինի թէպտիլ էթմէյէ պէնզէր: Գալպ թէպտիլ օլմազտան ինսան թէպտիլ օլմազ: Պու կիւն իսարբուլ վէ Տիւրպէքիր Հայլարընը 500 միլ էօթէյէ սիւրիւքլէմէքտէ տիր:

Էյէր Օրիորդ Սէլմա Գէմալ հիւքիւմէթի մէ տէնի տիր տէյօր իսէ, Պրուսատա Միս էնտըր-սընըն Աւետարան վազ էթտիյի իչիւն հապս է-տիլմէսինի նասըլ թէֆսիր էտէր: Քէնտիսի պի-զիւմ ամպիոնտա տուրմազա մէզուն իքէն նիչիւն պիր Ամէրիգալը օ իմթիյազա մալիք օլմասըն:

Տօսթլարըմ, Թիւրք նէսլի իչիւն իւմիտ եօզ տըր, մէյէր քի Բրիստոսըն Աւետարանընը դապուլ էթսինլէր:»

ՄԷՔԹՈՒՊԼԱՐՏԱՆ

Պէյրուքտան

Պաշտօնական Յայտարարութիւն.— Ի գի-տութիւն յարգելի հասարակութեան, կը յայ-տարարենք թէ, թէ կառավարական գործառ-նութեանց մէջ կարելի ամէն զժուարութեանց եւ թէ ալ տեղւոյս վըայ մէկէ աւելի Հայ Աւե-տարանական Եկեղեցիներու գոյութեան պատ-ճառաւ հաւանական բոլոր թիւրիմացութեանց առաջըր առնելու նպատակաւ եկեղեցւոյ ան-ուան մէջ պզտիկ փոփոխութիւն մը մտցնել հարկ տեսնուած է:

Ուստի ցարդ Պէյրուք Քաղաքի Հայ Աւե-տարանական Եկեղեցի անունով ծանօթ եկեղե-ցիս այսույետեւ պիտի կոչուի՝ Հայ Աւետարա-նական Առաջին Եկեղեցի, Պէյրուք, Լիբանան:

Եկեղեցւոյս հովիւն է՝ Վեր. Ենովք Ա. Կէօք Կէոզեան, Ամերիկեան Տպարան, Պէյ-րուք, Լիբանան:

(Կնիք)

Շիգալիօտան

Յունվար 30տա, Այնթապլը Ասատուր Կիւ-լէսէրեանըն քէրիմէսի Օր. Լիտիա Կիւլէսէր-եան, Շիգալիօտա վազը Նիգօլըս Սէմն Հայ Սգուլընը մուվաֆֆադիյէթլէ իթմամ էյլէտի: Պու՝ միւստէթի տէօրթ սէնէ օլան եիւքսէք պիր մէքթէպ տիր: Օր. Լիտիայը պու մուվաֆֆա-դիյէթտէն տօլայը թէպրիք էտէրիզ:

Փետրվար 22տէ Ասատուր Աղա Կիւլէսէր-եանըն քէրիմէսի, Օր. Արուսեակ Կիւլէսէրեան, Այնթապլը Պրն. Արմէն Մ. Մուրատեան իլէ թէէհհիւլ էյլէտի: Պսակ արարողութիւնընը Բօնէրս Փաքք Թէմփըլտա 200 դատար միւսա-ֆիրլէր հազըր օլտըղը հալտէ Արթ. Տէր Վահան Քահանայ Կիւլտալեան վասըթասըլլէ իճրա է-տիլտի: Պատէհու Միլթթէհիտէ ի Ամէրիգա-նըն Փարզըլը մահալլէրինտէն իրսալ օլունմուլ 30 դատար թէպրիք թէլէղրաֆլարը գրաաթ վէ պիր թազըմ ազգային երգէր թէրէնիւմ օ-լունտու:

Հարս վէ փեսայը թէպրիք էտէրէք մուլ-լու կիւնլէր վէ ուզուն սէնէլէր թէմէնի էտէր իզ:

Եունանիսքանտան

Բահնիւմայա պու դատար մէրազ էյլէտի-յիմին սէպէպի շու տըր քի, չօլուզ չօնուզ դէ-րուր պիր հալտէ իզ իսըսմ, ազրապա, հէմէհ-րի եօզ տըր, Եունանիսթանըն քէնար պիր քէօ-չէսինտէ քիլիսէսիզ վէ մէքթէպսիզ, տիւնեա-տան պիլսապէր եաշայօրըզ: Անճազ Բահնիւմա իլէ պիր թէսէլլի պուլուօրըզ:

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Փրանսա Գապինէսինին տէյիլիմէսի վէ էէ նիսինին թէքրար տիւլմէսի սէպէպիտէն Լօն-տըրա Գօնֆէրանսը թաթիլէ օլրատը իտի: Օ տէրէճէ քի իթալիա միւմէսսիլլէրի Բօմայա կիթտիլէր: Այնի զէմանտա դայրի ըէսմի միւ-զաքէրէ Ամէրիգա, Ինկիլթէրրա վէ ճափօն ա-րասընտա տէվամ էյլէտի: Գօնֆէրանսըն մու-վաֆֆադիյէթի իւմիտի կիթտիքէ էքսիլէյօր: Օ սէպէպտէն Ամէրիգա վէ Ինկիլթէրրա էհալի-լէրի վէ սուլհ ճէմիյէթլէրի թարաֆընտան միւ-րաճաաթլար օլույօր: Մէսէլէնին էն մուհիւմ էէ թրի Փրանսանըն թէքլիֆի տիր: Եանի Փրանսա պահրիյէյի էքսիլմէզտէն էվլէլ թէէմիւնաթ

իսթէյօր: Հիշ տէյիլ պէշ պէօյիւք պահրի գուվ վէթլէր անտնամէ իլէ պիր պիրիմիդի թէէմին էտէլիմ տէյօր: Պու կիպի պիր անտնամէյէ Ամէրիգա եազլաճազ, զիրա պիր նէվ ճէմիլէթ ի Ազվամա կիրմէք տէմէք տիր: Ֆրանսա քէնտի ի էմին Փարզ էթմէյօր: Օ հալտէ տօնամայր էք սիրթմէզ վէ թահթ էլ պահրլարտան վազ կէշմէզ: Շու հալտա ինկիլթէրրա տա էքսիլտէմէզ, Ամէրիգա մուսավաթ իսթէր վէ ինկիլթէրրայա եթիլճմէք իչիւն 1936ա գատար պին միլիօն տա հա սարֆ էթմէսի լազըմ կէլիր: Ճափօն վէ Իթալիա տա օնա կէօրէ արթըրըրլար: Իմտի էն գօլայ եօլ Ֆրանսայը թէէմին էթմէք տիր: Լօ-թարնօ վէ Բէլօկ-Պրիան անտնամէսի քեաֆի կէլ մէյօր: Սօն տիւշիւնիւլէն չարէ չու օլմուշ տըր քի պիր տէօվլէթ մուհարէպէյէ գալգար իսէ պու պէշ հիւքիւմէթլէր իսթիշարէ էյլէսիլէր: Պունտան զիյատէսինէ Ամէրիգա մուրախասալարը կիրիշտէ պիլէ Գօնկրէս թաստըզ էթմէզ: Պու գատարը տա Ֆրանսայը թէէմին էթմէզ: Շիմտի Ֆրանսատան կէլէճէք եէնի մուրախասալար պէքլէնիօր: Գօնֆէրանս մուվաֆֆազ օլմազ իսէ տիւնեա իչիւն տահա ֆէնա օլաճազ տըր: Շիմտի թէսլիւթ հարպտան էվլէլէրիտէն տահա չօզ վէ տահա թէհիլէլի տիր:

Ամէրիգատա իչիլէ մէսէլէսի իչիւն թային օլունան գօմօսիօն մէն ի միւսքիրաթ գանուըննա գարըլ սէօյլէյէճէք ճիւմլէ շահիտլէրի տինէլէմիշ տիր: Շիմտէն սօնրա օլ պիր եանի գանուըն թաստըզ էտէն թարաֆըն պուրհանլարը տինլէնիլէճէք տիր: էվլէլէրիլէր իչիլտէ Գօլօմպիա տարէլ Փրիուըն ըէիսի տէ վար տըր: Մ. Ամէրիգանըն ճիւմլէ ամէլէ իթթիհատը Բուսիանըն՝ շիմտիքի տինէ, մաթպուլաթա վէ քէլամա գարըլ օլան իսթիպտատընը թագպիհ էտիրօրլար: Պու եօլտա ըէսմի գարար վէրիլմիշ վէ Բուսիա Պօլէվիդիլի ասլա Ամէրիգայա կէլ մէյէճէք տէյօրլար: Մարտըն իլք կիւնիլ Պօթօն տախի Շիգալիօնըն էօրնէյինէ իմթիսալէն պիր կիճէտէ կիզլի գլիւպլէրի, իչիլ վէ գուճար եէրլէրինի պասըպ՝ 700 գատար ատէմ թութուլար: Շիգալիօտա թութուլանլարըն սալսը 3000է եազլաշտը վէ ճինայէթլէր իւշտէ պիրէ թէնզիլ օլմուշ տըր: Ամէրիգատա հալը հազըրտա իւշ միլիօն իշսիլէր վար իտիլիշի իշ նազըրը Տէյվիս գապուլ էտիրօր: Պունա սէպէպ օլմազ իւզրէ կէօմրիւք թարիֆասը գանուընըն Գօնկրէստէն կէշմէյիպ՝ սիւրիւնտիւլիւնիլ զիւր էտիրօր: էն միւլէսսի չարէ հալին

տէ հիւքիւմէթին 200 միլիօնլըք ըռչաաթ եափմասը թէքլիֆ օլույօր: Պու ճիւմլէ իլէ իքի ալա գատար իշլէրին աշըլաճաղընը Տէյվիս սէօյլէյօր: Մարտ Յտա Գօմիւնիսթլէր պէօյիւք պիր նիւմայիշ հազըրլամըշլար իտի, օնլարըն փարօլասը եա իշ եա կէշիմ փարասը տըր: Թարիխ ի մէկքիւրտէ անլէր Ամէրիգատա վէ էվրօփատա ալանի նիւմայիշլէր եափմըշլար վէ նիշէ եէրլէրտէ իղթիշաշ էթմէյէ չալըճըշլար իսէ տէ, հիշ պիր եէրտէ մուվաֆֆազ օլամամըշ տըրլար: Սապըզ ըէիս Ուիլեմ թաֆթ հալա իասթա տըր: Ուիլեմսիւնտէ իաս թախանէտէ պիր ատէմ 63 կիւն տիւր ույույօր վէ հալա ույարամատըլար: Խասթախանէյէ ալազը գըրըմըշ օլարազ կէթիւրիլիշ իտի:

Ինկիլթէրրատա պիր չօզ զագէթալար Գօնֆէրանս հազընտա պէտպին ֆիքըլէր եազըրլար: Իտալիա էտիրօրլար քի Ամէրիգա վէ ինկիլթէրրա խուսուսի պիր թէշէպպիւստէ պուլունմալը տըրլար: Պազըլարընըն ֆիքըրինճէ Իթալիա սիյասի մէսէլէլէր գարըշտըրըյօր: Հարպտան սօնրա իթալիայա օլան հազըսըղըլըն թամիրինի իսթէյօր: Օլ պիրլէրին հիսսէսինէ տիւշտիւլիլ կիպի իթալիայա տախի եէր վէրիլմէլի իմիշ: Հաթթա Անատուլուտան թալիգաթ իսթէյօր տէյէնլէր վար տըր: Բուսիատաքի թէատտի իչիւն փարլամէնթտէ ինկիլթէրրա Գապիինէսի իսթիգահ օլունտու: Խարիճիյէ նազըրը էնտըսըն Մօսկօվա սէֆիրինէ եազմըշ իտիլիինի վէ ճէվապ պէքլէտիլինի պէյան էյլէտի: Մուհաֆազաքեարլար պու վէսիլէ իլէ հիւքիւմէթէ հիւճմ էտիրօրլար: Մագտօնալտըն օղլու Բուսիատա սէյեահաթ էյլէմիշ վէ պու կիպի պիր թէատտի օլմատըղընը անճազ էհալինին ըէյի իլէ օլտուղունու սէօյլէյօր: Ինկիլթէրրատա պիր չօզ հապսիսանէլէր պօշ գալտըլարը իչիւն հիւքիւմէթ սաթըյօր: Ամէրիգատա իսէ եէնի հապսիսանէ եափտըրմազ տէրտինտէ տիրլէր: Ինկիլթէրրա փօսթա իտարէսի կէշէն սէնէ 9 միլիօն ինկ. լիւրասը քեար էթմիշ տիր: Ինկիլթէրրա Վէլի ի անտը Փրէնա ալ Ուէյլ Աֆրիգատա վահշի հայվանաթ ալը իլէ մէշղուլ իքէն սըթմատան թութուլմուշ վէ հէման եազըն պիր շէհրէ կէօթիւրիւլիւպ թէտալի օլունույօր: էօյլէ գանն օլունույօր քի կէրի չաղըրլաճազ տըր: Վէլի ի անտ իսթէտիլի կիպի հարաքէթ էթմէյէ մէկգուն տէյիլ տիր: Աճէմ Բէօրֆէսիստէ պիր ինկիլիլ հարպ կէմիսիստէ Արապիսթան փատիշահը վէ գըալ Ֆէյ-

գալ կէօրիւշիւպ էօփիւշտիւլէր: Պու եօլ իլէ Իրադ վէ Արապիւթան արասընտա սուլէ թէ-
գարրուր էթմիշ օլուլօր:

Յրանսատա Թարտիօ Գապինէսի 20 ըյյ էք սէրիյէթ իլէ տիւշտիւքտէն սօնրա Սօլ ճէնաւ տան Շօթան եէնի պիր գապինէ թէշքիլ էյլէ-
միշ իտի: Պու գապինէնին փարլամէնթտէ գուվ վէթ վէ էքսէրիյէթի օ գատար գաիֆ իտի քի իլք տէֆա իթիմատ ըյյի իսթէտիյինտէ տիւշտիւ: Այնի կիւնտէ Թարտիօ փարլամէնթէ կիրտի-
յինտէ ալգըշլանմըլ իտի: Յրանսա միւլի մէճ-
լիսինտէ օ գատար Փըրգալար վար քի օրատա պիր գապինէ ուզուն վազթ գալմագ չօգ միւշ-
քիւլ տիր: Պու Փըրգալարտան հէր պիրի հէճմ-
միյէթլի սայը թէշքիլ էտէրլէր վէ պիր գաշ Փըրգա պիրլէշմէլի տիր քի հիւքիւմէթ էքսէ-
րիյէթ պուլսըն: Բէիս թէշքար Թարտիօյա միւ-
րաճաթ էյլէտի: Թարտիօ էվլէլա ըիճա էյլէ-
տի քի իւշ այ Փըրգա ըէգապէթինի թէշք էյ-
լէսինլէր վէ հիւքիւմէթին մուհիւ իլէրինի հալլ էյլէսինլէր: Մէսէլա պիւտճէ իշի, պահ-
րիյէ գօնֆէրանսը, Ալաման թազմինաթը իլէ-
րինի պիթիւրսինլէր: Յըրգալար գապուլ էթմէ-
տիլէր: Էնճամ պիլա շարթ գապինէյի թէշ-
քիլէ մէճպուր օլտու: Յրանսանըն պու հալինի անլամագ իշիւն շունու պիլմէլի քի սօն 40 սէնէ
տէ 116 գապինէ տէյիշիւմիշ տիր: Հէման միւ-
թարէքէտէն պէրրու Ինկիլթէրրատա իւշ գա-
պինէ տէյիշիւմիշ իքէն՝ Յրանսատա 15ի կէշ-
միշ տիր: Թարտիօ գապինէսինտէ սայքի հէր Փըրգատան ատէմ վար տըր: Եալընըզ Գօմ-
միւնիսթլէր վէ Սօսիալիսթլէր եօզ տըր: Եինէ տէ սապիթ օլաճաղը փէք էմին տէյիլ իտի: Ու-
րիճիյէ նազըրը եինէ Պրիան տըր: Բատիգալ-
լարտան ատէմ վար իսէ տէ շախսի տիր վէ Փըրգա թարաֆընտան կէլմէյօր: Մուխալիֆ-
լէր գուվլէթլէ հազըրլանըյօրլար: Շիմտիքի նազըրլարըն պէօյիւք գըսմը Փուէնգարէ եա
Թարտիօ գապինէսինտէ ազա տըրլար: Լօնտրա Գօնֆէրանսընա կիտէճէք օլանլար պաշ վէքիլ
Թարտիօ, իարիճիյէ նազըրը Պրիան, պահրիյէ նազըրը Տիւմէգնիլ վէ Լօնտրա սէֆիլի տիրլէր:
Լօնտրա Գօնֆէրանսընտա Պրիան թէշքարէն Ազ Տէնիզ իշիւն թէէմինաթ աւտնամէսի եա-
փըլմասընա իսրար էտէճէք տիր: Կէրշի պուն-
տան էվլէլ ճէմիյէթ ի Ազվամ, Լօգարնօ վէ Բէլօկ աւտնամէսի ազ չօգ թէէմինաթ իսէլէր-
տէ հիշ պիրինտէ հարպա կիրիշէն իշիւն ճէ-
գա թէրթիպ օլունմամըլ տըր: Յրանսա մէճպու

րի մահքէմէ ուսուլըն տախի գապուլ էթտիր-
մէք իսթէյօր քի պահրիյէ թահտիտի օնտան սօն
րա կէլսին: Թարտիօ գապինէսի քեաֆի էքսէրի-
յէթ իլէ իթիմատ ըյյի ալմըլ տըր: Շու հալտէ
գօնֆէրանս իշի տէվամ էտէճէք տիր: Թարտիօ
Յրանգլին Պուլիյօն իլէ տախի պիր անլալըշա
կէլմիշ տիր:— Ճօրճ Գլէմանսօնըն սօն եազմը
օլտուղու քիթապ նէշը օլունտու: Պու քիթապ-
տա պիր չօգ խուսուսի վազալար զիքը օլունը-
յօր վէ Ամէրիգալը օլտուն, Յրանսըզ օլտուն
պիր չօգ քիմսէլէր իթհամ օլունուլօր: Հաթթա
ճէն. Յօշըն պիլէ պաղը իթաաթաղըղընը զիքը
էտիյօր: Ուիլսըն մէպտէլէրինին միւլէսսէր օլ-
մատըղըն տախի թէֆսիր էտիյօր:— Յրանսա-
նըն ճէնուպընտա Մօիսսագ տէնիլէն գաապա-
տա պիր պէնտ երգըլմասը իլէ սուլար թաշա-
րագ եիւզ ատէմ թէլէֆ օլմուշ, 600 քիշի պիր
Փապրիգատա գափատըլմըլ տըրլար: Պիր չօգ
պինալար շմէնտըֆէրլէր, եօլլար խարապ օլ-
մուշ, իւշ միլիօն զիյան վար տըր:— Նափօլէօն՝
օղլու տօղտուղընտա գարըսը Արքաիւշէս Մարի
Թէրէգայա պիր կէրտանըզ հէտիյէ էյլէմիշ քի
400 պին սուլար գըլմէթինտէ իմիշ: Պու կէր-
տանըզ շիմտիյէ գատար Արշիտիւք Լէփօլտ-
տա իմիշ վէ եազընտա Ամէրիգայա Մր. Թաուն
զէնտ իսմինտէ պիր Ինկիլիզէ սաթմագ իշիւն
եօլլամըլ. օնտան սօնրա խապէր ալընմամըլ:
Շիմտի Ամէրիգա հիւքիւմէթի թէֆթիշ էտի-
յօր: Կէրտանըզ 7000 սուլարա սաթըլմըլ վէ հա
լա էլտէ էտիլէմէտի:

Պէրլինտէ Գօմմիւնիսթ կիւճլիւքլէրի էք
սիք տէյիլ տիր: Գարլ Լիպնէսթ իսմինտէ պի-
րինին էվի թէհարրի օլունմուշ վէ պիր չօգ էվ-
րագ գուհուր էթմիշ տիր:— Եէնի եափըլան
Համպուրկ վափօրը սաաթտա 18 միլ եօլ ալա-
ճագ տըր, վէ էն չափուզ վափօր հալինտէ իշ-
լէյէճէք տիր:— Ալամանլար եէնի ուսուլտա պիր
Ջէփլին հազըրլայօրլար:— Ալսթրիատա վալէն
թին Ջէյլա իսմինտէ պիր տօգթօր գուհուր էթ
միշ քի ասլէն տօգթօր տէյիլ, լաքին հէր թա-
րաֆտան ինսանլար ազըն ազըն օրա կլտիյօր-
լար: 1929տա 14,000 խասթայա պազմըլ: Օլ-
տուղու մահալ պիր քէօյ իքէն կէլէն խասթա-
լար սէպէպինտէն պիր շէհր հալինտէ պէօյիւ-
յօր: Ալսթրիա վէ Ալաման հիւքիւմէթի պունը
թէֆթիշ էթմէքտէ տիրլէր:

Սփանիա էփէյի գարըշըզ հալտէ տիր: Տիգ-
թաթօր Բիվիէրանըն տիւշտիւլիւնտէն սօնրա
եէնի հիւքիւմէթ թէշքիլ օլունտու: Հէր թա-

րափտա միթինկլէր օլուպ՝ դահր օլտուն դրալ եաչասըն ճիւմհիւրիյէթ սէտալարը իշիտիլտի: Հիւքիւմէթ շիտտէթլէ պաստըրըպ՝ պիր մէճ-լիսի դրալի օլտու վէ եէնի պիր տիգթաթօրլուգ թէէսիս օլունաճագ տըր: Պու մագսէտ իշիւն մէպուսան ինթիլիսպը թէէլիւր էտիլտի: Տը Րիվիէրանըն օղլու փէտէրինէ հագարէթամիգ մէթթուպ եօլլայան ճէն. Գուկիօ իլէ տուէլլօ էլլէտի: Էվվէլա պիր դահվէտէ եոմրուգ վու-րարագ օնու մէճպուր էլլէտի: Տուէլլօտա հէր իքիսի տէ եարալանտըլար վէ մէն էտիլտի:

Բուսիաւա տինէ դարչը հարաքէթ տէվամ էտիլտի: Ամէրիգա վէ էվրօփա մինպէրլէրին-տէն տուալար վէ միւրաճաթլար օլույօր: Ա-մէրիգա խարիճիյէ գօմօտիօն ըէիսի Պօրա տախի խուսուսի պիր մէթթուպ եաղմը էտի: Սօվիէթ-լէր օնա ճէվապ վէրիպ՝ օրտա հիւքիւմէթ հիշ պիր թէատտի էթմէտիլինի վէ էհալի հիւսնիւ ըրգա իլէ քիլիսէ վէ ճամիլէրի դափատըլա-րընը իտտիա էտիլտիլար: Սօվիէթլէր պու ճիւմ վէ հարաքէթլէրի հիւքիւմէթէ դարչը տիւշմէն-լիք վէ միւտախէլէ տէյու ալըյօրլար: Հաթթա էվրօփա քէնտիլէրէ դարչը հարպ էտէճէք տէ-յու իլան էտիլտիլար: Բուսիաւա 50 պին քիլիսէ վար իմիշ, 2500 քիլիսէ 120 սինակօկ, 124 ճա-մի դափանմը տըր: Զիֆթլիքլէրին Գօմիլնիգմ ուսուլը իլէ իտարէսինէ եանի պիր ումումի շիրքէթ հալինտէ իշէնմէսի իշինէ գուվվէթ վէրիլլօր: Շիմտիյէ դատար չիֆթլիքլէրին եա-րըսը պու ուսուլ ալթընա կէթիւրիւմիշ տիր: Պաքիլէրի տախի պու ուսուլա թապի էթմէք, եանի շախսի մալ օլմայըպ՝ ումումըն իշի օլմա սը իշիւն շիտտէթ վէ ճէպը գուլլանըլըյօր ի-տի: Սթալին խուսուսի պիր էմր իլէ պունտան էհալիյի սաղընտըրըյօր: Պու ճէպը տիւշմէն-լէրէ վէսիլէ վէրիւր տէյօր:— 13 Եէհուտի րապ-պիլէրի մահպուս օլմուլ վէ գօրգուլույօր իտի քի իտամ օլունաճագլար: Հէր թարափտան միւ-րաճաթլար վուգու պուլտու վէ անճագ իւշ թանէսի հիւքմ օլաճագ տէնիլլօր: Ամէրիգա Եէհուտիլէրի, Հուվըր վէ Գօնկրէս միւտախէ-լէ էթսին տէյու սէս դալտըրըյօրլար: Սօվիէթ-լէր փէք տինլէտիլէրի եօգ տըր: Տըչարըտան պու գըլամէթլէր գօփար իքէն Բուս Սինօթը Մէթրօփօլիթի Սէրկիլօր վէ պաղը րապպիլէր պէօյլէ պիր շէյ եօգ տէյու րափօր վէրիլլօրլար: Պալգամլար—Աթիւսայ եաղըն Լիօզիա տէ-նիլէն մահալտէ 200 պին էլ պօմպասը գօնուլ-մուլ իտի քի հիւքիւմէթին ճէպիւսանէսի տիր:

Օրասը փաթլատը: 9 էօլիւ վէ խայլը եարալը վար տըր: Վօլօստա տախի գէլգէլէ օլմուլ տըր:— Սօֆիատա Վարտար դագէթասը միւլէլիֆի փունտօ գաթլ օլունմուլ տըր: Բէգա Սըրպ հու տուտընա եաղըն շմէնտըֆէր պօմպալանըպ 25 քիշի եարալանմը տըր: Պու Մաքէտօնիա գօ-միթէսինին իշի տիր քի Պուլղար Սըրպ արա-սընտա ուլաշմաղա մանի օլմագ իշիւն եափը-լըյօր:— Եունան պաշ վէքիլի Վէնիգէլօս Թիւր-քիա իլէ օլան պաղը մէսէլէլէրին իմգալանմա-սընը էմր էթմիշ տիր: Թիւրք հիւքիւմէթի կէ-լէն այ իշիւն Վէնիգէլօսը էնգարէյէ տալէթ էթ միշ տիր: Օրատա հէր պիր մէսէլէ հալ օլաճա-ղը շիւպհէսիգ իմիշ:

Պաղէսքիմտէ Եէհուտիլէրէ դարչը պօյգօթ շիտտէթլէ տէվամ էտիլտի: Արապլար Եէհուտի մաղաղալարընա կիւրիպ՝ ալըշ վէրիշ էթմէյօր-լար: Շալէտ պիր Արապ կիւրմէյէ ճէսարէթ էյ-լէսէ դափու եանընտա իւճրէթլի Արապ տու-րույօր վէ հէման էլինտէն ալըպ գըրըյօր ի-միշ: Հիւքիւմէթ ճիտտի պիր թէշպպիլստէ պուլունամայօր:— Երուսաղէմտէ իլք տէֆա օ-լարագ մատամ Բօղա Կլաղպուրկ իսմինտէ պիր գատըն ալօգաթլըղա պաշլամը տըր:

Սապըգ Աֆղան փատիշահ Սթանպօլա կիթ միշ տիր: Գարըսը Սիւրէյյա Սուլթան Գաթօլիք օլմուլ վէ պաղըլարընըն գաննընա կէօրէ պօշա-նաճագ տըր քի փատիշահ թէքրար թախթընը էլտէ էթսին:— Ամանուլլահըն պիր հէճիլէսի Աճմ վէլի ի ահտընա վէ օլ պիրի Մուսթաֆա Գէմալ փաշայա էվլէնէճէք իմիշ: Պէօյլէճէ պու-լիւշ Իսլամ հիւքիւմէթլէր արասընտա պիր իթ-թիհատ օլաճագ իմիշ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԻՐԼԻՐ

Գալսէրիտէ 1367 Հայ վար իմիշ: Թալաս-տա 120, Էֆէրէտէ 30, Պիւնեանտա 30, Աղի-զիյէտէ 15, Էրքէլէթտէ 15 Հայ վար իմիշ: Պուն լար սանաթլարը սայէսինտէ կէշիւնիլլօրլար:— Թիւրքիատա Հայ մէթթէպլէրինին միւտիլի Թիւրք օլմալը իմիշ: Սթանպօլա Մայր Վար-ժարան դափանըյօր, փարա եօղուղու սէպէ-պիւտէն: Թիւրք խօճալար մէարիֆ նէգարէթի-նէ միւրաճաթ էլլէմիշլէր:— Սիւրիայա եէնի կէլէն մուհաճիլլէրին հալի դայէթ Փէնա ըէսմ օլունույօր: Էլլի Փամիլեա էքմէյէ միւհթաճ պիր հալտէ վէ 30 Փամիլեա պիր աղա եանընտա չալըշմաղա կիթմիշլէր տիր: Մուհաճիլլէր եէր-լէշտիմէք Գօմիթէսի Միւսիւ Պուրնիլէ ըրասէ-

թի ալթընտա իճթիմա էտիպ՝ պունլար իչիւն միւնասիպ եհրլէր ինթիլիապ էթմէք տէրտինտէ տիրլէր:— Թիւրքիստան կէլմէքտէ օլան պինլէրճէ մուհաճիւրլէրի իսթիգպալ էտիպ՝ օնլարա լաղըմ կէլէն մուպէնէթի վէրմէք իչիւն հուտուտա պիր հէյէթ կէօնտէրլիմիշ տիր: Պու հէյէթին աղալարը Առաջնորդարանտան Բարգէն Բհնյ., Բարեգործականտան Մ. Թէրճանեան, Խնամատարական հէյէթտէն Վեր. Ահաբոն Շիրաճեան վէ պիր դաչ սաիր զաթլար տըր:— Նիւ Եօրքըն Օփէրասընտա թէրէննիւմ էտէն Պրն. Թօգաթեան պու մուհաճիւրլէր մէնֆաաթընա պիր գօնսէր վէրէճէք տիր: Պու կիւզէլ իչի թէչիւրգ էթմէք իչիւն Հայ կաղմակերպութիւնլար իշթիրաք էթմէքտէ տիրլէր:— Կէլէճէք պահարտա Պուքրէշտէ պիր Հայկական սէրկի աշըլաճադ տըր: Սէրկիտէ Հայ սէնայիի եանի մաթպաա, րէսսամլըդ, միւհէնտիլիք վէ սաիր չիւպէլէր օլաճադ վէ Փրօֆ. Եօրկանըն րիասէթի ալթընտա օլաճադ տըր:— Հալէպ Գօլէճի արսասը իչիւն Սիւրիատա վէրլէն իաւնէլէր 240 ալթու լիրայը թէճաւուզ էթմիշ տիր: Գօլէճ հաւլուսունտա գաղըլան գոյու 30 տիր: Գօլէճ հաւլուսընտա գաղըլան գույու 30 շընտան սու չըգաճաղը մէմուլ օլունույօր:— Հալէպ Գօլէճինտէ պու սէնէ 190 շակիրտ վէ 16 մուալլիմ վէ սաիր մէմուլար վար տըր: Միսիօնէր մուալլիմլէրին մաաշը տախիլ օլմայաւրադ սէնէվի պիւտճէսի 6500 տօլար տըր: Բէշալիք լէյլի տաիրէյէ վէ սանաթ տաիրէսինէ սարֆ օլունան 4000 տօլար տախի պունըն իչինտէ տէյլ տիր:— Պրն. Լեւոն Ձէնեան Հալէպտէ Կիրակի մէքթէպի պաշլայըլ չօճուղարը թալիմ էթմէյէ պաշլամըշ տըր: 500 շակիրտ իւլէ իչէ պաշլամըշ, եհր օլսա 500 շակիրտ տահա պունտան իսթիֆատէ էթմէյէ հաղըր տըրլար:— Ան աալ Այնթապլը օլուպ՝ սէնէլէրտէն պէրու Նիւ Եօրգտա իգամէթ էտէն Պրն. Արմենակ Դաւիթեանըն փէտէրի Սարգիս աղա Դաւիթեան փետր. 10տա Նիւ Եօրգտա վէֆաթ էյլէմիշ օլուպ՝ ճէնաղէ ալայընտա Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան խըտմէթ էյլէմիշ տիր:— Հօմս վաւըր Պատ. Վ. Բէօթէլեան Լաթաքիայա վէ Պատ. Յ. Յ. Ղազարեան Հօմսա վէ Բէսապ վաւըր Պատ. Անգրիտեան Պիթիասա կիթմիշ օլուպ, Վեր. Ս. Ս. Մանուկեան պիր դաչ այ իչիւն Բէսապտա վաղ էթմէքտէ տիր:— Լաթաքիատա 1300 նուֆուս գատար Հայլար պուլուսնույօր:

ԱՐԱՆԸԼԸՅՈՐ

Էտիրնէլի Մազսուտ Թագուր Գասապեան 30 սէնէ էվլէլ Ամէրիգայա կէլմիշ օլուպ, էլան Եունանիսթանտա Նէա Օրիսթէաստա պուլունան Նաղիք Տուտու, վէ չօճուղը Սարգիս վէ գըղը Զարիֆ մէրգուճըն նէրէտէ օլտուղունը պիւմէք իսթէրլէր: Պիլէնլէրին Բահնիմայա մալիւմաթ վէրմէսի արգու օլունուր:

ՊՈՒԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏԸՐ

Սեդրակ Թասլագճեան Իսկէնտէրլիյէտէն եաղըյօր. — «Օն սէքիք սէնէտէն պէրու պուրատա պուլունմագտա իմ: Ասլըմ Գայսէրլիյէլի, Իսթամպուլտա տախի պուլունմուշըմ» էտրէսի, S. M. Taslakjian, 41 Rue de France, Alexanria, Egypt

Ճիմ եախօտ Տիգրան Միրզաեանըն քի Տիգրան Շալճեան տէյու տա մարուֆ տըր, էտրէսի չու տըր:

Dicran Mirzayan, Hotel Stambul No. 40 Old Jumah Bazar, Nicosia, Cyprus.

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊէնՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

Սօվիէթ վէ Տիմի Թէատտի
Աւետարանչականըն Իանէսիմիմ Իտարէպ

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

Պէհանէնիլէր վեր. Ս. Մ. ԲէճէՊեւն
Արգու ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԵՇԵՇԵԱՆ

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

Վարդանանց Գաիքիմանլարը
ՏՕԳԹ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Գուքպի Թէհարրիյաթ

Յ. Յ. ՄԱՆԻՍԱՃԵԱՆ

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻ

Հալէպ Ամալար Մէքթէպի Տօքլարընա
Վեր. ՍԻՍԱԿ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Միֆայէլ Պապաշանեան

Պէշ Պաիքի Տէօվլէրլէր

Թիւրքիա Փրօֆականտարը

Մէքթուրի ՊԼԱՐՏԱՆ. — Պէյրուքտան, Շիգալօտան, Եունանիսթանտան

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ